

دیلی قه ققاز

(۲)

(كورتە رۆمان)

دىلى قەفقاز

ليۇن تولستوۋى

وهرگيرانى

ئەمىن گەردىگلانى

دەزگای توژیڭپنەو و بلاوکردنەو و موکریانى

● دىلى قەفقاڭ

● نووسىنى: ليۇن تۇلىستۇي

● وەرگىتپانى: ئەمىن گەردىگىلانى

● نەخشەسازى ناوہوہ: گۇران جەمال رواندى

● پىتچىن: مەمەد ئەمىن شاسەنەم

● بەرگ: ھۆگر سىدىق

● ژمارەى سپاردن: ۶۷۳ لە ۲۰۱۱ دراوہتى

● نرخ: ۲۵۰۰ دىنار

● چاپى يەكەم ۲۰۱۱

● تىراژ: ۱۰۰۰ دانە

● چاپخانەى رۇژھەلات (ھەولە)

زنجىرەى كىتەب (۵۷۳)

MUKIRYANI
ESTABLISHMENT FOR RESEARCH & PUBLICATION

ھەموو مافىكى بۇ دەزگای موکریانى پارىزراوہ

مالپەر: www.mukiryani.com

ئىمەيل: info@mukiryani.com

ليۋن تۆلىستۋى

(1)

ئەفسەریکی دەولەتمەند لە قەققاز خزمەتی دەکرد که ناوی ژیلین بوو.

له کاتی خزمه ته که یدا پوځيک نامه یه کی له لایه ن دایکه به سالو چوو که یه وه به ده ست گه یشت که نه مه ناوهر وکی نامه که بوو: «من پیر و که له لا بووم و له خودا ده پاریمه وه بهر له وهی مهرگ بهر وکم پی بگری پوله خو شه ویست و نازداره که م بینم. کور به شیرینه که م! تکایه وهر وه بولام با دیداره وئاخر نه بم و جاریکی تر چاوم پیټ بکه ویت و خوت به خاکم بسپیږه. هیوادارم دواي نه وه بگه ریټه وه سهر ئیش و خزمه ته که ت و دریژهی پی بدهی. له گه ل نه وه شدا من کچیکی شوخوشه نگ و ژیر و ئاساییم بو دوزیویه ته وه و دلنایم به دلټ ده بی و ژيانی هاو به شی له گه ل پټک دینی.»

ژیلین دواى خویندنه وهى نامه که خه یال هه لیگرت و له دلی خویدا گوتی: «به راستی وایه، دایکم زور پیر بووه و ئەگەر خوُم بگنخینم و خه مساردی بنوینم له وانه یه ئیتر چاوم پێی نه که ویته وه و دیداره وئاخر بم، که وایه وا باشه هه رچی زووتر وه پێ بکهوم و چاوم پێ بکهوئ، له گه ل ئە وه شدا ئە گه ر که چه که م که وته به ردل و زانیم ئافره تیکی وریا و باش و چاوکراو هیه زه ماوه ندی له گه لدا ده که م و ژیا نی هاو به شی له گه ل پێکه ده هینم.»

ژیلین دوای ئه وهی به وردی بیرى لى کرده وه، چوو بو لای
 فه رمانده رى هه نکه که یان، مۆله تی لى خواست و له کۆریکی میوانیدا که

به چوار بتلی گه وره قودکا رازابووه مائاوايی له دۆستان و
هاوقه تارانی کرد.

له و کاته دا که ژیلین مۆله تی وهرگرت له قه فقا ز شه ر بوو.
سه فەر و هاتوچۆ به رینگا و جاده کاندای له و سه روبه نده دا زۆر
دژوار و پر مه ترسی بوو. بۆ وینه ئه گهر که سیکی پووسی له
ده ره وی شار و له رینگا تووشی تاتاره کان بووایه ت به دیلیان
ده گرت و ئه و گیرانه ی یان ده بووه هۆی مه رگی و له ریوه
ده یانکوشت، یان ده سه به سه ریان ده کرا و په لکیشیان ده کرد بۆ
به ندیخانه. بۆیه هیندی جار ئه گهر تا قمیک بیان ویستبایه یه ک دوو
حه وتوو جاریک بۆ شاریکی تر سه فەر بکه ن، تا قمیک سه ربازی
چه کدار له پاش و پیشی کاروانه که یانه وه ده رۆیشتن و پاریزگاریان
لی ده کردن.

وه رزی هاوین بوو که ژیلین بریاری سه فه ری دا و تا قمیک سه رباز
و چه ند عاره بانه له پشت قه لاکه ئاماده راوه ستابوون، پاشان
وه ریکه وتن. ژیلین به سواری ئه سپ له پیش عاره بانه و
سه ربازه کانه وه ده رۆیشت. ئه و کاروانه ده بوو بیست و پینج و یرست
رینگا ببری جا ده گه یشته شوینی مه به ست. کاروانه که به شیوه یه کی
ئارام و تایبه ت دريژهی به رۆیشته که ی ده دا و هیندی جار
سه ربازه کان را ده وه ستان، هیندی جار یه تايه ی یه کی که له عاره بانه کان
ده رده په ری یان تیک ده شکا، بری جار یه تايه ی یه کی که برستی لی ده برا و
ناچار ده بوون را وه ستن هه تا ده حه سایه وه و هیژ و گوپی ده هاته وه
به ر. هه ربۆیه ئه وانه ی پیشه نگی کاروانه که بوون به ناچاری له

سهريان رادهوهستان تاكوو هاوپړكانيان پشوو بدن و
عاره بانه كانيان چاك بكنه وه و پڼگا بگرنه وه بهر.

ماوهيه كي له نيوهړو لادابوو به لام كاروانه كيان هيشتا نيوهي
پڼگاكي نه برييوو. هه تاوي چلهي هاوين به قرچه و كوله كولي
تاقت پرووكيني خوي برستي لي برييوون. ته پوتوز و گرما واي
لي كړدبون كه زور به دژواي دهيا نتواني دريژه به پڼگاكيان بدن
و له گهل نه وه شدا شوينيكي نه وتويان به چاو نه ده كړد كه په نا و
سيه ريگ بيت و بتوان وچانيكي لي بگرن و بجه سينه وه. دهشتيكي
قافر و كاكې به كاكې و هه تا چاو هه تهرې ده كړد جگه له ناسويه كي
دوور و بي سنوور هيچ نيسي و دار و باخيك به دي نه ده كړا و
ته نانه ت دوهن و بنچه گيايه كيش وه بهر چاو نه ده هات.

له ناكاو ژيلين له پشت سهريه وه دهنگي كه پره نايه كي بيست و
چاوه پوان ما كه كاروانه كه پي بگاته وه. له و كاته دا بيري كړده وه:
«ياني ده بي زور چاوه پي راوهستم هه تا سه ربازه كان پيم ده گه نه وه؟
يان به بي نه وان ده توانم به ته نيا دريژه به پڼگاكيه بدهم؟ نه م نه سپه ي
كه له ژيرمدايه زور خوشبه ز و چالاكه. بو وينه نه گهر به و نه سپه
غار بدهم و له پڼگا تووشي تاتاره كان بم، به م نه سپه گورج و
خوشبه زه ده توانم خوم له چنگيان دهر باز بكه م؟...»

له گهل نه وه شدا نه وه هروا دوودل و راپا بوو كه بو پيشه وه
تي ته قيني يان نا؟ له و كاته دا نه يده تواني برپار بدات. كاتيک چاوي له
پشت سهري خوي كړد، كاستيلن نه فسه ري هاوپړي و دوستي وه فادار

و خوشه‌ويستی خوی دی که خه‌ریکه پی‌ده‌گاته‌وه. کاستیلین که چه‌کی به شانه‌وه بوو لئی نزیک بۆوه و گوتی:

ده‌بی وه‌ری بکه‌وین و له‌وه زیاتر رانه‌وه‌ستین چونکه به هوی برسپیه‌تییه‌وه ئیتر هیژ و برستم‌ان لی‌بر‌اوه و گه‌رماش ئه‌وه ته‌نگی پی‌هه‌لچنیوین و کراسه‌که‌م له ئاره‌قه‌دا خووساوه و ده‌لیی له ئاوت هه‌لکیشاوه. کاستیلین پیاویکی قه‌له‌وه و سووره‌وول بوو و عاره‌قه زه‌نگول زه‌نگول به پوومه‌ت و لامیدا ده‌هاته خوارئ. ژیلین دوی توژی بیر کردنه‌وه گوتی:

- تو تفه‌نگه‌که‌ت ئاماده و پر گولله‌یه یان نا؟

- به‌لی پره.

- زور باشه که‌وايه با برۆین. به‌لام ده‌بی به‌لین به یه‌کتر بده‌ین به هیچ شیوه‌یه‌ک له یه‌ک هه‌لنه‌برین.

دووبه‌دوو ملی رڤیان گرت و بۆ پیشه‌وه غاریان دا ئه‌سپیان خسته چوارنال.

به‌و شیوه‌یه رڤیه‌ی بیابانیان گرت‌ه‌به‌ر و جاروبار ئاورپیان بۆ دواوه ده‌دایه‌وه به‌لام جگه له بیابانی وشک و قاق‌ر و پرووته‌ن هیچ شتیکی دیکه‌یان نه‌ده‌دی.

دوی ئه‌وه‌ی به جووت ماوه‌یه‌ک رڤیان بری له بیابانه‌که تیپه‌رین، له نیوان گرد و کیوه‌کاندا که‌وته‌ن سه‌ر رڤیگه‌یه‌ک. ژیلین به هاورپیکه‌ی خوی گوت:

- وا چاکه بهو کیوه‌دا هه‌لگه‌پیین و به وردی چاوێک له ده‌وروبه‌ر بکه‌ین، له‌وانه‌یه تاتاره‌کان بۆسه‌یان نابێته‌وه و کتوپر غافلگیرمان بکه‌ن.

کاستیلین گوئی:

- چاو له کوێ بکه‌ین؟ چاکتر وایه به پرتاو ریگه بپرین و کات به فیرۆ نه‌ده‌ین.

ژیلین گوئی به قسه‌ی کاستیلین نه‌دا و گوئی:

- نا، تو ئه‌گه‌ر ناتوانی به کیوه‌که‌دا هه‌لگه‌پری، له‌م خواره‌وه راوه‌سته و چاوه‌ری به هه‌تا من ده‌چمه سه‌رکیوه‌که و به وردی چاو له ده‌وروبه‌ر ده‌که‌م.

پاشان مامزه‌ی له ئه‌سه‌په‌که‌ی‌دا و به لای چه‌پیدا و به تیره‌شانی کیوه‌که‌دا وه‌سه‌ر که‌وت. ئه‌سه‌په‌که‌ی ژیلین له راده‌به‌ده‌ر گورج و خوشبه‌ز بوو: (ئه‌و له نیو ره‌وه‌یه‌ک ئه‌سپدا هه‌لیبژاردبوو و به سه‌د رۆبل کرپبووی. هه‌رخۆشی گرتبووی و رای‌هینابوو.) ژیلین گه‌یشته سه‌ر لووتکه‌ی کیوه‌که و کاتی هاتنه‌خواری ئه‌سه‌په‌که‌ی به پرتاو داگه‌را و وه‌ک با و بۆران به‌ره‌و نشیو پی‌پێوه‌نا. به‌لام هه‌یشته له هاوپی‌که‌ی نزیک نه‌بووبۆوه که له نا‌کاو سه‌ری به‌رز کرده‌وه و به‌ره‌و‌پووی خوێ دیتی نزیکه‌ی سی سواری تاتاری راوه‌ستاون. ژیلین له‌گه‌ل دیتنی تاتاره‌کان سه‌ری ئه‌سه‌په‌که‌ی بۆ دواوه وه‌رسوو‌راند و به هه‌ردوو لاقی له لاته‌پافی ئه‌سه‌په‌که‌ی کوتا و بۆ دواوه تی‌ته‌قاند. ئه‌سه‌په‌که‌شی که‌وته چوارنāl و وه‌ک بای شه‌مال فری. تاتاره‌کان که دیتیان ژیلین سه‌ری ئه‌سه‌په‌که‌ی وه‌رسوو‌راند و

گه پرایه وه، برووسکه ئاسا که وتنه شوینی. خرمه ی پیی ئه سپه کانیان شاخ و پیده شتی خسته له رزین و ئاماده و چهک له دهست وه دووی که وتن. ژیلین له گه ل ئه وه ی هاواری له کاستیلین ده کرد چه که که ی ئاماده بکات. به سه ره ولیژیدا وهک بای شه مال داد ه گه را و له گه ل ئه وه ی ئه سپه که ی به چوارنال غاری دها و ده تکوت به سه واوه ده فری، به ئه سپه که ی ده گوت: «ده ی به قوربانت بم له چنگ ئه و تاتارانه در بازم بکه، وریابه سه رسم نه ده ی و لاقت له که ندوله ند و به ردان نه که وئ، بیتوو سه ره نگرئ بیت و بگلی، قورمان به سه ردا ده کری و هه ردوو کمان له نیو ده چین. ئه گه ر ده ستم به تفه نگ پابگا خورگری ده که م و قهت خوم به ده سته وه ناده م!»

به لام کاستیلین هه ر له گه ل دیتنی تاتاره کان، بی ئه وه ی کات به فیرو بدات سه ری ئه سپه که ی به ره و قه لا وه رگی پرایه وه و بو دواوه تی ته قاند. به راست و به چه پ قامچی له ئه سپه که راده کیشا و مامزه ی له لاته راف و پالووی ده کوتا و ده یویست هه رچوئیکه، خوی له چنگی ئه و مه ترسییه در باز بکات. له نیو ته پوتوز و غوماردا ته نیا کلکی ئه سپه که ی دیار بوو.

ژیلین دیتی زور پیسی لی قه و ماوه و که وتوته بارودوخیکی پر مه ترسییه وه، کاستیلین تفه نگه ی له گه ل خوی بردووه و به شمشیریش هیچ به ره قانییه کی پی نا کرئ. به و هیوایه ی خوی له چنگ تاتاره کان در باز بکات به خیراییه کی بی وینه و چاوه پروان نه کراوه وه غاری دا و ده یویست خوی بگه یینیتته لای سه ربازه کان. به لام کتوپر دیتی شهش سواری تاتار سه ر پێگا که یان لی گرتوووه. ده گوت

ئەسپەكەي نيزەكە و بە ئاسماندا رادەخوشى، بەلام ئەسپى تاتارەكانىش لە ئەسپەكەي ئەو نەدەمانەو و وەك باوبۆران بە دوویدا دەهاتن. ويستی بۆ دواو بەگپیتەو و سەرى ئەسپەكە وەر سوورپىتى بەلام تىگەيشت خىرايىيەكەي هيندە زۆرە كە وەر سووراندنى سانا نىيە و زۆرىش ئەستەمە. لەگەل ئەو شدا دىتى تاتارەكان زۆرى لى نزيك بوونەتەو. يەككە لە تاتارەكان كە پيشىكى سوورى هەبوو و بە سوارى ئەسپىكى شى لە پيش هەمووانەو غارى دەدا بە رق و توورپەيەو لىوى خوى گەست و تەنگەكەي بۆ تەقە كردن ئامادە كردبوو.

ژيلين لە ژير لىووە گوتى: «ئىوھى شەيتان زۆر باش دەناسم. ئەگەر بە زىندووى بەكەومە دەستتان دەمخەنە سياچالەو و بە قامچى هەموو پىستى لەش و كاسەسەرم دەگوروين، كەوايە هەرچۆنيكە دەبى خۆم دەرباز بەكەم و بە زىندووى خۆم بە دەستەو نادم...»

بەلام ژيلين پياويكى خريلانە و توندوتۆل بوو، زۆر گورج و شارەزايانە شمشيرەكەي لە كالان دەركيشا و لەگەل ئەوھى ئەسپەكەي وەك باوبۆران دەفرى، هيرشى بۆ تاتارى پيش سوور برد. ديسان لەبەر خۆيەو گوتى: «يان تۆ من و ئەسپەكەم دەكوژى، يان من بەو شمشيرە تۆ دەكەم بە دوو كوتەو.»

چەند گوللەيان تەقاند و خودا وراستان گوللەيەك بەر ئەسپەكەي كەوت و ئەسپەكەي ژيلين بە توندى گلا و لەسەر زەوى تخیل بوو.

ژیلینش که و ته ژیر ئه سپه که و له گه‌ل ئه وهی لاقیتی که و تبهوه ژیر
 ئه سپه فیه ته نه که و بریندار بووبوو و نهیده توانی ده‌ریکیشی.

ژیلین بۆ دوایین جار هه‌ولای دا لاقی خۆی له ژیر ئه سپه که
 ده‌ریکیشی و هه‌ستیه سه‌ری، که دوو کهس له تاتاره‌کان گه‌یشتنه
 سه‌ری و خویان دا به سه‌ریدا و هه‌ردوو ده‌ستیان له پشته‌وه
 شه‌ته‌کدا. کلاو و جزمه‌کانیان له پی دا کهند و به وردی گیرفان و
 باخه‌لی گه‌ران، کاتژمیر و پاره‌کانیان لی‌ساند و ئه‌وی جل و به‌رگی
 له‌به‌ریدا بوو شه‌قوش‌ریان کرد. ژیلین چاویکی له پشت سه‌ری خۆی
 کرد و ئه‌سپه خۆشه‌ز و چالا که کهی خۆی دی که له سه‌ر لاته‌نیشت
 که و تبهوو و بی‌ئه‌وهی لاقه‌فرتی بکات و هه‌ول بدات بۆ هه‌ستانه‌وه،
 کونیک له سه‌ر ته‌ختی نیوچاوانی بوو و خوین له‌ویوه فیچه‌ی ده‌کرد
 و هه‌تا مه‌تریکی ده‌وری خۆی به خوین سوور کردبوو و خه‌ریک‌بوو
 دوایین هه‌ناسه‌ی ده‌کیشا و له حالێ گیانکه‌نشتدا بوو.

ئه‌سپه که ئیتر هی‌زی لی‌برا بوو که تاتاریک به هه‌له‌داوان هات،
 زینی ئه‌سپه که‌ی لی‌کرده‌وه و خه‌نجه‌ره‌که‌ی له کالان ده‌ریکیشا و
 بی‌به‌زه‌ییانه و زۆر به دل‌ره‌قی گه‌رووی ئه‌سپه به‌سته‌زمانه‌که‌ی
 هه‌لب‌ری و ئاژه‌لی به‌سته‌زمان دوا‌ی ماوه‌یه‌ک هه‌ول و لاقه‌فرتی گیانی
 ده‌رچوو.

تاتاری ریش‌سوور سواری ئه‌سپه که‌ی خۆی بوو و تاتاریکی‌تر
 ژیلینی له پاشته‌رکی ریش‌سووره‌وه سوار کرد و بۆ ئه‌وه‌ی نه‌که‌وی
 توندوتۆل به نیوکه‌دی تاتاری ریش‌سوورییه‌وه به‌ست و هه‌موویان
 به‌ره‌و کێوه‌کان تی‌هه‌لگه‌ران.

ژیلین بئ ئیختیار له سهر ئه سپه که هه لته که هه لته کی ده کرد و بۆنی ناخۆشی له شی تاتاره ریش سوور ده کی هه لده مژی و له گه ل ئه وه دا که سینگی به پشتی تاتاره که وه نوو سابوو ههستی به هیژ و گوپی ئه و پیاوه بئ رهحمه ده کرد و چاوی له پشت ملی و قژه نارپیک و زبره که ی ده کرد که له ژیر کلاوه که یه وه هاتبووه ده ری. ژیلین به زهبری قۆنداخه تفهنگ سه ری له چهند جیگاوه شکابوو و خوین به لامل و دهموچاویدا ده هاته خوارئ و وه کوو په رده یه ک به رچاوی ته نیبوو، به لام چونکه دهستی توند شه ته ک درابوون نهیده توانی خوینی سهر برژانگ و بروی بسپئ و خه ریک بوون به قژ و برژانگ و مژۆلیه وه ره قیته ی ده به ست، ههستی ده کرد سات به سات به هوی شه ته ک درانه وه ئیسی دهستی خه ریکه ده شکین و دهماره کانی ده پچرین.

دوای ئه وه ی ماوه یه ک رڤیان بری، له کیۆیکه وه به کیۆیکی دیکه دا وه سهر که وتن و پاشان به و دیوی کیۆه که دا داگه ران و له چۆمیک په رینه وه و گه یشتنه سهر رڤیگایه کی تهخت و ته کووز.

ژیلین ده یویست ئه و رڤیگیانه ی پیندا ده روا به نیشانه گه لیک دیاری بکات، به لام خوینی قه تماخه به ستووی سهر چاو و مژۆلی نهیده هیشت هیچ کوئ ببینی و له لایه کی تریشه وه نهیده توانی ملی وه رسوورپینی. ورده ورده خه ریک بوو هه وا تاریک داده هات، ئه وان دیسان له چۆمیکی دیکه په رینه وه، پاشان به کیۆیکی دیکه دا هه لزان و کاتیک له گوند نزیک ده بوونه وه ژیلین ههستی به بۆنی دوو که ل کرد و چه قولووری سه گه لی بیست. دوای ماوه یه ک گه یشتنه نیو

گوندهکه و له ئهسپهکان دابه‌زین. منداڵانی تاتار دهوری ژیلینیان دا و دهستیان کرد به هات‌وه‌اوار و زه‌نازه‌نا و ده‌برپینی هه‌ستی شادی و بو ئه‌وه‌ی زیاتر هه‌ست به شادی بکه‌ن ژیلینیان دایه به به‌رد و که‌یفیان به‌و رابواردن و به‌رده‌ف‌رک‌یه ده‌کرد.

پاشان تاتاریک بلاوه‌ی به منداڵان کرد و ژیلینی له ئه‌سپه‌که دابه‌زاند و تاتاریکی به‌هیز و قایم‌و‌قول و که‌له‌گه‌تی بانگ‌کرد و فه‌رمانیکی پێ‌دا و ئه‌و تاتاره زه‌لام و فه‌رمان پێ‌دراوه که سینگ‌ی پان‌و‌پو‌ری له کراسه کو‌ن و دراوه‌که‌ی وه‌دیار که‌وت‌بوو دوا‌ی وه‌رگرتی فه‌رمان له‌وشوینه دوور که‌وته‌وه. زو‌ری نه‌خایاند ژیلین دیتی کابرای پاس‌پێ‌ردراو به دوو کو‌لکه داری به‌روو و قولف و قه‌رازه‌ی ئاسنین و کو‌ت‌وبه‌نده‌وه هاته‌وه.

پاشان ده‌ست و لاقی ژیلینیان کرده‌وه و ئه‌لقه‌یه‌کی درێژ‌و‌که‌یان له ده‌ست و لاقی کرد و بردیان بو هه‌ماریکی گه‌ور شیوه و درگایان له‌سه‌ر گاله‌دا. که پالیان پێ‌وه‌نا و خستیانه ژووری، ژیلین که‌وت به زه‌ویدا و که ده‌ستی له ته‌رکی دیوه‌که درا، تیگه‌یشت پر له په‌ینوپاله. خو‌ی له‌گه‌زدا و له سه‌ر په‌ینوپاله‌که له تاوی ژانی جه‌سته‌ی و کو‌تران و شه‌که‌تی له‌و تاریکیه‌دا بی‌ئ‌ختیار که‌وت و خه‌یال هه‌لیگرت.

(۲)

ئەو شەو ۋىلىن بۇ ساتىكىش خەۋى لىنەكەوت. شەوگەر كورت بوون و زوو تىدەپەپىن و تازە خەرىكبوو خەو دەچوۋە چاۋى بۇى دەرکەوت بوومەلىلى بەيانىيە و ھەستا سەرپى و دەستى کرد بە گەرەکردنەۋەى ئەو كۈنەى دىۋارى بەندەكە. دۋاى دەست ھەلگرتن لەو كارە چاۋى بە دەوروبەرى خۇيدا گىرا و لە ھەموو بارىكەۋە لىكى دايەۋە.

چاۋى بە توولەپىيەك كەوت كە بە تىرشانى كىۋەكەۋە دىاربوو. ھەر لەۋكاتەدا مالىكى دى كە تاتارىك لەلای راستى دىۋارەكەى راۋەستابوو. لەبەر مالاكەش دوو پىرەدارى لىبوو و سەگىكى رەش لە بن دارىكىان ۋەركەوتبوو. ھىندىك لەۋلاترىشەۋە بزنىك و چەند كاژىلەى چاۋ پىكەوت دەلەۋەرپان و كلكە قولەكەيان دەجوۋلاندىۋە. ۋىلىن بە وردى و بە شىۋەيەكى ھەستىار ھەموو ئەو بارودۇخەى ھىنايە بەرچاۋى خۇى و پاشان كچىكى شۇخوشەنگ سەرنجى راكىشا كە كراسىكى گولدار و پانتۇلىكى رەنگاۋرەنگى لەبەردا و جوۋتى چەكەمەى ئاسايىى لە پىدا بوو. لەچكەيەكى تەنكى دابوو بە سەرىدا و دەبەيەكى مسىنى لە سەر سەرى دانابوو و بەرەۋ لايەك دەپۇيشت و دەستى مندالىكى تاتارى گرتبوو كە توۋكەسەرى لە بندا تاشرابوو؛ خۇى كە بە مالىكدا كە لە پىشدا ۋەسفمان كە. كاتىك كە ئەو كچە دەھاتە ژوورى، تاتارە رىش سوۋرەكە خەرىكبوو لەو مالا

دهچووه دهري. ئه‌و پياوه تاتاره كراسيكي هه‌وريشميني له‌به‌ردا بوو و كلاويكي پيسته مه‌ري له‌سه‌ر نابوو و خه‌نجه‌ريكي زيويني به نيوقه‌ديدا هه‌لواسيبيو، ئه‌و به پيخاوسي هه‌نگاوي ده‌نا و له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا كلاويكي له‌سه‌ر نابوو كه له دوو لاهه ليواره‌كه‌ي داچورابوو، كه ديار بوو خوي چاوپوشي له‌و گوي پوشي شاروانه كردبوو.

به ده‌م ريگاوه پشتي دهستي خوي به ريشه خه‌نهييه‌كه‌يدا ده‌هيتا و هه‌روا ريگاي ده‌بري. ئه‌و به شيويه‌كه‌ي كتوپر بو خوخلافاندن راهه‌ستا و زور توورپه و توسنانه فه‌رماني به كريكاريك دا و له‌و شويته دوور كه‌وته‌وه.

دوو ئه‌سپ كه دوو مي‌رمندال سواريان بووبوون و ده‌يان‌بردن ئاويان بده‌ن، كه‌وتبوونه هه‌ناسه‌بركي و شه‌كه‌ت و ماندوو يال و لامل و به‌رزگيان له ئاره‌قه‌دا خووسابوو. به‌دواي ئه‌سپه‌كاندا چه‌ند مندالي ديكه‌ش كه ته‌نيا يه‌كي كراسيكيان له‌به‌ردا بوو به هه‌لاتن ده‌هاتن و كه گه‌يشته به‌ر گه‌وره‌كه به شيويه‌كه‌ي بازنه‌يي ريزيان به‌ست. هينديكيان ده‌ستيان دا شوول و چيلكه‌ي باريك و ده‌يان‌كرد به‌كوني گه‌وره‌كه‌دا. ژيلين له نيو گه‌وره‌كه‌وه هاواري لي‌هه‌ستا و منداله‌كان توقيوانه پيان پيوه‌نا و هه‌لاتن. كاتييك هه‌لده‌هاتن چوكيان له ژير ئاته‌كي كراسه قوله‌كانيانه‌وه وه‌ديار ده‌كه‌وت.

ژيلين زوري تووني بوو، جگه له ئاو بيري له هيچ شتيكي ديكه نه‌ده‌كرده‌وه، له‌وانه‌بوو سيوشكه‌ي هه‌لي. گه‌رووي وشك وشك بووبوو. ئاخري به‌خوي گوت: «لانيكه‌م بو ئاگادار بوون له‌و دوخه

نالەبار و تالەم سەریکم لی هەلینن و چۆریک ئاوم بدەنی!» لەو کاتەدا دیتی دەرگای هەمارەکه کرایه‌وه و تاتاری پێشخەنەیی هاتە ژووری و تاتاریکی خریلانە ی رەش تالە بە چاوانی رەش و زیت و پێشیکی تۆپەوه بە دوایدا هات. تاتاری رەش تالە رۆخساریکی بزه‌تیزاو و شادی هەبوو، کراسیکی شینی هەوریشمینی پەراویزگیراوی لەبەردا و خەنجەرێکی گەورە ی زیوینی بە نیۆقە دیدا هەلواسیبوو. جووتی کەوشی سووری لە پێستی کاژیلە ی لە پێدا بوو کە بە دەزووی تایبەت رازابوو و کلاویکی سپی و درێژۆکە ی لەسەر نابوو.

تاتاری پێشخەنەیی هاتە ژووری و توورە و دەخەزدارانە دەستی کرد بە دەربرینی وشە ی رەق و دانە دانە و لە ژێر چاوییه‌وه وای چاو لە ژیلین دەکرد کە دەتگوت گورگی برسییه و لە بەرخیک ریچ بۆتەوه و بەردەوام دەستی بە خەنجەرەکه‌یدا دەهینا و ئەمبارەوباری دەکرد. بەلام تاتاری رەش تالە بە پێچەوانە ی تاتاری پێشخەنەیی زۆر بە پرتاو چوو پێشی و بە توندی ددانی بەسەر یەکدا نا و لە ژیلین نزیک بوو، بە توندی شانی ژیلینی گرت و لە ژێر لیۆه‌وه بۆلەبۆلێکی لیۆه‌هات و مەعلووم نەبوو چی دەلی، چاوانی گری شەیتانی و دلرەقییان لی دەباری و ئاخری دوا ی هەولێکی زۆر گوتی:

– دە ی عورووس! دە ی عورووس!

بەلام ژیلین سەری لە قسەکانی دەرئەچوو و گوتی:

– من توونیمە، چۆری ئاوم بدەنی.

تاتاری رەش تالە بزه‌یه‌ک نیشته سەر لیوی و بە رق و قینیکی شەیتانانەوه دووپاتی کردەوه:

- عورووس چاكه. عورووس چاكه.

ژيلين به ليو و دهستی وای نواند كه زوری توونیه و دهبی ئای بدەنی.

تاتاری رهش تاله ئاخري لی تیگه یشت و دوی کیشانی قاقایه ک سهری له ده رگاكه برده دهی و هه رای کرد:
- هوی کچی!

دینا کچیکی سیژده سالان و ناسک و کز و به ژن زراو به پوخساری ئه سمەر و پوومه تی پان و چاوی رهش و گه شه وه به هه له داوان هات بو لای کابرای تاتار، کچۆله یه کی شوخ وشه نگ و ناسک بوو، سه رگۆنای سوور تا راده یه ک تا وه سووت، کراسیکی شینی ئاسمانی له به ردا بوو كه قۆله کانی فشوفۆل و به بی كه مه ره بوو، سه رده ست و ده وری ملیوانه که یان به زه ری و قردیله ی سوور بو پازاندبۆوه. پانتۆلیکی کۆن و چرچولۆچ و جووتی که وشێ ناشیرینی له پێدا بوو. به جیی خه ناوکه چه ند دراوی قه لبیان کون کردبوو له ملی کچۆله یان کردبوو. سه ری رووت و بی له چکه و په لکه درێژه کانی به قردیله و دراوی قه لبی رووسی بو پازاندبۆوه.
باوکی شتیکی پی گوت.

کچه به هه له داوان دوور که وته وه و دوی تاویک به دۆلکه یه کی ته نه که وه که پر بوو له ئاو گه رایه وه. کاتیک کچه ئاوه که ی دایه ده ست ژیلین، له سه ر چۆک به ره ورووی ژیلین دانیشت چاوی له ئاو خواردنه وه که ی بری. به جۆریک چاوی له ژیلین بریوو که ده تگوت

چاو له ئاژده لایک دهکات. کچه به شیوه یهک دانیشتیوو که شانه کز و
رهقه کانی دهرپه پیبوو.

ژیلین دواى خوار دهنه وهى ئاوه که دۆلکه کهى دایه وه دهست کچه که.
به لام کچه له ترسانا و توقیوانه وه ها داچله کی و وه کوو کارما مزیکی
کیوی دهرپه پری و کشایه دواوه که باوکی به دیتنی ئه و ترسانه
کتوپره ی کچه که ی زهرده یه کی گرت و دیسان کچه ی بو شوینیکی
نامه علووم نارد. کچه دۆلکه که ی وهرگرت و تی ته قاند، دواى تاویک
به هیندیک نانه وه که له سهر ته خته یه کی دانابوو گه رایه وه و له بهر
دهمی ژیلین دانیش و دیسان چاوی تی بری و هه روا تی پاما بوو.

تاتاره کان پویشتن و دهرگا که یان له سهر ژیلین داخست.
دواى ماوه یه کی کورت تاتاریک که زمانی پووسی نه ده زانی هاته
پشت دهرگا که و به ژیلینی گوت:
- ئه ها ئه رباب، ئه ها ئه رباب.

ژیلین هیچی لی تی نه گه یی، تاتار دهرگا که ی کرده وه و به ئیما و
ئاماژه تی گه یاند که هه ستن و ده بی بچن بو شوینیک.
ژیلین که کووت و به ندی له لاق کرابوو و نهیده توانی به شیوه ی
ئاسایی ههنگاو هه لبینیتته وه به شه له شهل و هه لته ک هه لته ک به دوایدا
دهرپویش.

لاق و قولاپه ی کوترابوون و زوری ئازار دها. دواى ئه وه ی به
دواى تاتاره که دا له هه ماره که هاته ده ری چاویکی له ده ور و پشتی
خوی کرد و بو ی دهرکه وت که له گوندی تاتاره کان ده سبه سهر
کراوه، ئه ویش گوندیک که له چه ند مال و مزگه وتیک و چه ند

گومبەزى پىڭكەتەتتە. لەبەر درگای مالىك سى ئەسپ ئامادە و
 زىنكراو راگىرابوون كە مندالى تاتارەكان ھەسارەكانىان گرتبوون.
 ژىلىن چاوى بە تاتارى رەشتالە كەوت كە بە چاوى زەق و توورەوہ
 لە مالىكە ھاتە دەرى و بە ئامازەى دەست ژىلىنى بۆ لای خۆى بانگ
 كرد. تاتارەكەى دىكە بەردەوام پىدەكەنى و قسەى دەكرد بەلام ژىلىن
 لە قسەكانى تىنەدەگەشت، دىسان خۆى كەردەوہ بە نىو مالىكەدا و
 ژىلىنىش بە دوايدا چووە دەرى. ژىلىن پىنى نايە وەتاغىكەوہ كە
 دىوارەكانى قورەسواخ بوو و لای ژوورووى دىوہكە بە پشتى و
 بالىف و دەستەنوین و دۆشەكى ئەستور رازابووە و دىوارەكانى
 قالىچەى گرانبایى و تەنگ و دەمانچە و خەنجەرى كالان و مشتوو
 زىوینى پىدا ھەلواسرابوو، لە لایەكى دىوارەكە كۆماج ھەلكەوتتەو، كە
 ھىشتا خۆلەمىشى زستانى تىدا مابوو، تەركى ژوورەكەش كە بە كاگل
 سوواخ درابوو، لباد و بەرەى لى راخرابوو و لەسەر ئەوانىشەوہ
 فەرش و مافوورەى گرانبایى و جوان و نەخشىن راخرابوون و
 تاتارەكان بە پای پەتى لەسەرى دانىشتبوون كە برىتى بوون لە
 تاتارى ریشخەنەى و تاتارى رەشتالە و سى كەسى دىكە كە
 وىدەچوو مىوان بن. ئەوان ھەموو پالىان بە دەستەنوین و
 پالەوېشتەكانەوہ دابوو و بە قامكە زەر و خواروخیچەكانىان پاروویان
 دەگرت و پۆن بە چنگ و پلىاندا دەھاتە خواری و لەسەر
 موجدەمەيەك كە پربوو لە نان و نقشك و بىرەى تايبەتى تاتارى
 خەرىكى زگ لەوہراندن بوون و تامەزرویانە گووپیان بادەدا و
 پارووى گەورە گەورەیان ھەلمەقوت دەكرد.

تاتاری ره‌شتالّه هه‌ستا سهر پی و ده‌ستووری‌دا که ژیلین له سووچیک هه‌لبه‌ت نه‌ک له‌سهر فه‌رشه‌که دابنیشینن. دیسان خۆی چوو هه‌رفه‌رشه‌که راوه‌ستا و ده‌ستی کرده‌وه به میوانداریکردن له تاتاره‌کان.

کریکاریک که ژیلینی له هه‌ماره گه‌وڕ شیوه‌که‌وه هینابوو که‌وشه‌کانی له پیی خۆی دا‌که‌ند و له‌لای که‌رکه‌رۆکه‌ی درگا‌که‌وه و له‌ریزی که‌وشه‌کانی دیکه‌دا جووتی کردن و بی‌ئه‌وه‌ی کات به‌فیرۆ بدات چوو له پال ئه‌ربابه‌که‌یدا دانیش‌ت. ژیلین به‌دیتنی ئه‌و خواردنه‌ خۆش و به‌تامانه ده‌می ئاوی کرد و تامه‌زرۆیانه چاوی له‌موجعه‌که بری‌بوو.

دوای ئه‌وه‌ی تاتاره‌کان نانی نیوه‌رۆیان خوارد ژنی خاوه‌ن‌مال که‌کراسیکی تایبه‌تی له‌به‌ردا بوو په‌رۆیه‌کی له‌چکه‌شیوه‌ی به‌سه‌ریدا دابوو هاته‌ ژووری و دوای ئه‌وه‌ی نان و پیخۆر و موجعه‌که‌ی کۆ کرده‌وه له‌چکه‌که‌ی سهری راسته‌وپاسته‌کرد و به‌لوولینه‌یه‌کی مل‌باریک له‌سهر تیانه‌یه‌ک دانه‌دانه ئاوی به‌ده‌ستی میوانه‌کاندا کرد و دوای ئه‌وه‌ی هه‌موویان ده‌ستیان شۆرد به‌نیشانه‌ی شوکرانه‌بژیری ده‌ستیان به‌رز کرده‌وه و به‌شیوه‌ی په‌سمی شوکرانه‌بژیریان به‌جی هینا. پاشان یه‌کیک له‌میوانه‌کان له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌ی چاوی له‌ژیلین بری‌بوو به‌زمانی ڕووسی ده‌ستی‌کرد به‌قسه‌کردن و گو‌تی:

- من ئاگادارم که‌قازی محهمه‌د تۆی به‌دیل گرتووه‌. له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌ی به‌قامکی ئاماژه‌ی به‌تاتاری په‌ش‌خه‌نه‌یی ده‌کرد -

گوتیشی: قازی محهمه دیش تۆی به عه بدول مراد . که تاتاره
رەش تالە که بوو- فرۆشتوو و که وایه ئیستا ئه رباب و بژیودهری
تۆ عه بدول مراده.

ژیلین هه روا بیدهنگ بوو و متهقی نه ده کرد. عه بدول مراد له گه‌ل
ئه وهی ئاماژهی به ژیلین ده کرد و پیده که نی دهستی کرد به
قسه کردن و گوتی:

- سه ربازی پووس، زۆر چاکه سه ربازی پووس.
دیلمانج گوتی:

- ئه و دهستوورت پی ده دا که نامهیه ک بۆ مالی خۆتان بنووسی
و داوای پاره بکهی، چونکه به پاره ئازادت ده کا و هه ر له گه‌ل
گه‌یشتنی پاره که و وهرگرتنی دهستبه جی ئازادت ده کات.

ژیلین دواى تۆزى بیرکردنه وه گوتی:

- یانی به پاستی ئه و داوای پارهیه کی زۆرم لی ده کات؟
دیلمانج و تاتار پیکه وه سرتو خورتیکیان کرد. دیلمانج گوتی:
- سی هه زار سککه.

ژیلین هاواری لی هه ستا: نا، من قهت ئه و پاره زۆره م پی نادری
و دانی ئه و هه موو پارهیه له توانای مندا نییه.
عه بدول مراد که پیی وابوو ژیلین له هه موو قسه کانی گه‌یشتوو
هه ستا سه ری، له پی دهستی له یه ک هه‌لساوی و به زمانی تاتاری
و به دهنگیکی بهرز که وته ئاخافتن.

دواى قسه کانی عه بدول مراد دیلمانج پرسیاری له ژیلین کرد:

- دهی تۆ چه ندهت پاره بۆ هه‌لده سووپی بیدهی؟

ژیلین دواى گت گرتنیک گوتى:

- پینج سهد پۆبل.

تاتاره کان دهستیان کرد به قسه کردن و عه بدول مراد که پرووى قسه ی له ریش خه نه یی بوو گوراندی به سهریدا و که فی هه لخراند و له گه ل قسه کردنه که ی ئاوى ده می ده پڕژاند و نه ره و گورپه ی وه پڕ خستبوو.

ریش خه نه یی که نیوچاوانی گرژ بوو بوو له بن لیوه وه منجاندی. سهرنجی دیلمانج هه مووانی بیده نگ کرد، پاشان پرووى له ژیلین کرد و گوتى:

- پینج سهد پۆبل هه رپاره نییه، ئه وه زۆر که مه. ئه رباب توى به نزیکه ی دوو سهد پۆبل له ریش خه نه یی کړیوه و قازى محه ممه دیش ئه و بره پارهی به عه بدول مراد قه رزداره و ئه ویش توى له باتى ئه و قه رزه پینداوه. که وابى له سى هه زار پۆبل که متر ناگونجى. بویه جوان گوى بگره، ئه گه ر نامه یه ک بو بنه ماله که ت نه نووسى و داواى ئه و بره پارهی نه که ی ئه وه دلنیا به جیگات کونه رهش ده بى و له ویدا قامچى و لیدان و ئه شکه نجه به پى فیلان ه و وا چاکه خۆت بو نۆشى گیان کردنى ئه و ئه شکه نجه و زه برانه ئاماده بکه ی. چونکه زۆر باشت خورى شۆر ده که ن.

ژیلین خه یال هه لیگرت و دواى تۆزه گت گرتنیک گوتى: «تووشى چ گنچه لیک بووم، وادیاره دۆخه که جار له گه ل جار خراپتر ده بى.» به پرتاو و به توورپه یی هه ستا سهرپى و گوراندی:

- تۆ بهو سهگه كه لاکخۆره بلّی ئه گهر هه لیشم واسی کاپکیکی وه گیر ناکه وی و نه نامه دهنووسم و نه داوی پارهش ده که م بۆم بنیرن، من له وه تا ده ژیم له هیچ شتیکی نه ترساوم و له مه به دواوهش ترسم نابی و ئه وه سهگه له گهر و خویرپییانه به هیچ نازانم.

دیلمانج قسه کانی ژیلینی بۆ تاتارهکان دووپات کرده وه.
ماوهیه ک تاتارهکان که وتنه دهمه ته قی و مشتومر و دوا ی چه ند ساتیک تاتاری رهش تاله هه ستا سه ری و شاد و لیو به بزه له ژیلین نزیک بۆ وه و گوتی:

- عورووس، جیگیت، جیگیت، عورووس!
«جیکیت به زاراوه ی ئه وان یانی لاوی به جهرگ و ئازا» له په ستا قاقای ده کیشا و شتیکی به دیلمانج ده گوت.
پاشان پووی له دیلمانج کرد و ئه ویش ئه وه ی کابرای رهش تاله پیی گوتبوو بۆ ژیلینی دووپات کرده وه.
- باشه هه زار پۆبل بده.

ژیلین پیداکیری له سه ر وته کانی خو ی کرد و خیشه سه رانه گوتی:

- له پینج سه د پۆبل زیاترم نییه و ئه گهر بشم کوژن له وه زیاترم نییه و بۆم هه لئاسووری.
تاتارهکان جاریکی دیکه که وتنه وه مشتومر و له و باره وه که وتنه بیرو را گوړینه وه و دوا ی ساتیک ئه و کریکاره ی که ژیلینی هینابوو

ناردیان بۆ جیگایهک و تاویک چاویان له ژیلین دهکرد و تاویک له
دهرگاکه. کریکارهکه هاتهوه بهلام به تهنیا نهبوو، بهلکوو پیاویکی
تهژ و قهلهوهی لهگهڵدا بوو که به پیاخاوسی و کراسیکی شپهوه
هاته ژووری که ئهویش وهک ژیلین کۆت و بهندی له پێدا بوو.

ژیلین به دلکی خهمناک و به سۆزهوه ههناسهیهکی ههڵکیشا،
کاستیلینی ناسیهوه و تیگه‌یشت که ئهویشیان به دیل گرتووه.
ههردووکیان له پال یهکتردا دانیشاندن. ئهوان چۆنیهتی
دهستبه‌سه‌ر بوونه‌که‌ی خۆیان بۆ یه‌کتری گیرایه‌وه. تاتاره‌کان
مته‌قیان له خۆیان بریبوو و له‌و دوو دیله‌ داماوهرامابوون. ژیلین
هه‌موو به‌سه‌ره‌اته‌که‌ی خۆی بۆ کاستیلین باس کرد و کاستیلینیش
چۆنیه‌تی گیران و ده‌ستبه‌سه‌رکرانی خۆی به‌ وردی بۆ ژیلین
گیرایه‌وه: «ئهو ئه‌سه‌په‌ی که له ژیر پێمدا بوو به‌ دیتنی ئهو دیمه‌نه
له جیی خۆی وشک بوو و به‌بی ئه‌وه‌ی ته‌قه له تهنگیانه‌وه بی
وهک ده‌لێن گورزی خۆیان وه‌شاند و ئهم عه‌بدوله‌ هه‌لیکوتا سه‌رم
و به‌ دیلی گرتم.»

عه‌بدول هه‌ستا سه‌رپی، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌ی چاوی له‌ کاستیلین
بریبوو شتیکی به‌ دیلمانجه‌که‌ی گوت و ئه‌ویش وته‌که‌ی ئه‌وی
دوو پات کرده‌وه.

- ئیستا ئیوه هه‌ردووکتان ئه‌رباییک خاوه‌نتانه و هه‌رکامی‌کتان
زووتر پاره‌که‌ی بۆ بیننی زووتر پزگار ده‌بی و کۆت و به‌ندی
دیلیه‌تی له‌ پێ داده‌مالدری.

پاشان دیلمانج به‌ ژیلینی گوت:

- تۆ وئىدەچى مروفىكى كەم جىكەلدانە بى و بە كەوچكە ئاويىك دەكە وىتە مەلە، بەلام ھاورىكەت بە پىچەوانەى تۆ زور ئارام و لەسەرەخوئە. چونكە لەرپوھ نامەيەكى بۆ بنەمالەكەى نووسى و داواى پىنچەزار رۆبلى كرد. ھەر بۆيە بە دلى خوئى خواردنى خوئ و بەتاميان پىداوھ و ھىچ ئازار و ئەشكەنجەيەكيش بۆ ئەو لە گۆرپىدا نىيە.

ژىلين لە وەلامدا گوتى:

- ھاورىكەم ھەر كارىك بكات پىوھندى بە خوئەوھەيە و من خۆم بە ئاورى ئەو ناسووتىنم. رەنگە ئەو پىاوئىكى دەولەمەند و زەنگىن بى، بەلام خۆم ئاگام لە مال و سامانى خۆم ھەيە و پارەيەكى ئەوتۆم نىيە و بۆم جىبەجى ناكرى. من ئەوھى پىمگوتن ھەر ئەوھەيە و تەواو. ئەگەر حەز دەكەن بمكوژن، من ھىچ دەسلەتلىكم نىيە و خۆتان چۆنتان پىخۆشە وا بكەن. ئەوھش بزەنن بەو كارە ھىچ شتىكتان وەگىر ناكەوئ. من نامەكە دەنووسم بەلام لە پىنچسەد رۆبل زياتر ناتوانم بنووسم.

تاتارەكان مەتەقيان لە خۆيان برىبوو. لە ناكاو عەبدول لە جىئى خوئ ھەستا و بەپەلە لەسەر تاقەكە مجرى كاغەز و جەوھەرى ھەلگرت و قەلەمى داھە دەست ژىلين و گوتى: بنووسە، پازىم، پىنچسەد رۆبلەكە بنووسە.

ژىلين روى لە دىلمانجەكە كرد و گوتى:

- پىئى بلى لانىكەم تۆزى سەبوور بىت و سەرنج بداتە وتەكانى من، داواى لى بكە ھىندى ئاگاي لىمان بىت و خواردنمان بداتى و

كهوش و جلوبه رگمان بو دابین بکات و ودم بدات ههردوو کمان له لای یه کتر بین. چونکه ئیمه له لای یه کتر دل خوشتی ده بین، تکایه ئه م کوټ و زنجیرانهش له لاقمان بکه نه وه.

ژیلین چاوی له ئه رباب کرد و پیکه نی، ئه ربابیش به بیستنی قسه کانی ژیلین پیکه نی و دوا ی بیستنی ئه و وتانه گوتی:

- من باشتیترین جلوبه رگی تاتاری و ته نانه ت جزمه ی چرکسیستان پی ده دهم ته نانه ت ئه گهر بریار بده ی ژیا نی هاوبه شیش پیک بی نی، له لایه ن منه وه دلنیا به و هیچ دژایه تییه که م نییه. بو خورد و خوړاکیش خه متان نه بی، وه کوو شازاده یه ک میوانداریتان لی ده که یین، ته نانه ت ئه گهر بتان هه وئ له لای یه کتر بن و به و هه ماره رازی نه بن من قسه م نییه و ده ستوور ده دهم ژووریکی باشتان بده نی. به لام به هیچ جوړیک ئه و کوټ و زنجیرانه تان له لاق ناکه مه وه، چونکه ده ترسم خه یالی ده رباز بوون له که لله تان بدات و هه لئین. ته نیا ده توانم شه وانه کاتی خه و قفل و زنجیره کانتان له لاق بکه مه وه.

هه ستا سه ری پی و به ئا کاریکی ته واو ساخته و فیله بازانه وه دهستی نایه سه رشانی ژیلین و گوتی:

- تو باش بی منیش باشم!

ژیلین نامه که ی نووسی به لام جوړیکی نووسی که هیوا ی شادبوونه وه به مال و خیزانی نییه و له دلی خویدا بیرى کرده وه.

«حه تمه ن ده بی هه لئیم.»

ژیلین و کاستیلین رینوینی کران بو لای گه وره که و هیندیکیان
کای گهرمه شانی بو پو کردن و گوزیه که ئاو و دووسی نان و
دوو قات جلی کوئی چرکسی و دوو جووت چه کمه ی سهربازیان
بو دانان. ویده چوو ئه و چه کمانه هی سهربازه کووژراوه کان بن،
شهوی قوفل و زنجیره کانیان له لاقیان کرده وه و وهک هه میسه
دهرگای گه وره که یان له سهر گاله دان و پویشن.

(۳)

ژیلین بۆ ماوهی مانگیك له گه‌ل هاوریکه‌ی خۆی درێژه‌ی به ژیانیکه‌ی یه‌که‌ه‌وی دا. ئه‌ر‌ب‌به‌که‌شی به‌ده‌وام پ‌نده‌که‌نی و ده‌ی‌گوت : «ئ‌یف‌ان تۆ باشی، عه‌بدول، من‌یش باش.» (ئ‌یف‌ان ناوی‌کی تری ژیلین بوو.)

به‌لام عه‌بدول به‌ پ‌ی‌ی ئه‌و به‌ئ‌ینه‌ی پ‌یش‌ووی که پ‌ی‌ی دابوون خواردنی باش و به‌تامی نه‌ده‌دانی و ته‌ن‌یا یه‌کی نان‌یکه‌ی پ‌ی‌ی ده‌دان که ئ‌ارده‌که‌ی بۆر و پ‌ر له‌ سۆست بوو، هه‌ویره‌که‌شی جوان هه‌له‌ه‌ات‌بوو بۆیه‌ نانه‌که‌ ج‌یر و فه‌ت‌یر بوو.

کاستیلین بۆ ده‌ربازبوون له‌و ته‌نگ‌ژه‌یه‌ دیسان‌یش نامه‌ی بۆ که‌س و کاره‌که‌ی نووسی و چاوه‌ڕ‌پ‌ی بوو پار‌ه‌ی بۆ بن‌یرن و خه‌م و خه‌فه‌ت ته‌نگ‌ی به‌ پ‌ۆ‌ح‌ی هه‌ل‌چ‌ن‌ییوو. شه‌و و پ‌ۆژ له‌و هه‌ماره‌دا داده‌ن‌یشت و پ‌ۆژه‌کان‌ی ده‌ب‌ژارد و به‌ گۆمی ب‌یر و خه‌یا‌ل‌دا پ‌ۆده‌چوو: «ئ‌اخ خودایه‌ گیان! ئه‌ی که‌نگ‌ی نامه‌یه‌کی بنه‌ماله‌که‌مم به‌ ده‌ست ده‌گا؟» زۆر ج‌اریش بۆ ده‌ربازبوون له‌ چ‌نگ ئه‌و بارودۆخ و گرفتاریه‌ تاله‌ و سوک‌ن‌ای‌ه‌اتن په‌نای بۆ خه‌و ده‌برد. به‌لام ژیلین به‌ باشی ئ‌اگادار بوو که نامه‌که‌ی ه‌ی‌چ‌کات ناگاته‌ ده‌ستی بنه‌ماله‌که‌ی و هه‌ر بۆیه‌ به‌ پ‌ی‌ویستی نه‌ده‌زانی دیسان نامه‌ بنووسی. ئه‌و، پ‌یاوانه‌ و زۆر خۆراگ‌رانه‌ و خ‌یشه‌سه‌رانه‌ وه‌ک ک‌ی‌و خۆی پ‌اگرت‌بوو و ب‌یری ده‌کرده‌وه‌:

«ئەگەر دايكم بېريش بدات كه من له چنگ ئەو بارودۆخه تال و ناله باره دهرباز بكات، خو هيچ پاره و سامانيكي به دهسته وه نيه و بو بژيوي پوژانه ئەوهي من پيمنه دايه هيچي تري نه بوو. ئەگەر ئەو پينچ سەد رۆبل بو پزگارکردني من بنيرئ حال و ژياني خوي به جاري شر دهبي و دهكه ويته سوال، به لام ئەگەر خودا يارمه تيم بدات حەتمەن و دلنيام خوم لهو بهند و تەنگژەيه دهرباز دهكه م.»

به ردهوام بيري لهو خوده بازکردنه دهكرده وه و پيلاني داده رشت كه چون هەلئيت و خوي دهرباز بكات.

ئەو ههروا لهو بارودۆخه ناخوش و دژواره و له نيو ههماره كه دا پياسهي دهكرد و فیتووی لیده دا، هیندی جار داده نیشته و بری جاریش خوی به دروستکردنی كه لوپه لی دهست سازه وه سه رقāl دهكرد و سه ره تا بوو كه لهی دروست دهكرد يان به شوولی شك و ناسکی دار قه رتالە و قولينهی دهچنی، چونكه ژيلين بو دروستکردنی ئەو شتانه زور لیزان و دهست پهنگين بوو.

رۆژیک به ریکه وت بوو كه لهیه کی زور جوانی دروست کرد كه دهست و لاق و دهمولوتی زور جوان و ریکوپیک بوو و له مروفی راسته قینه دهچوو؛ کراسیکی تاتاریانهی له بهر کرد و له سه ر سه ربانه كه داینا.

لهو کاته دا دهسته یه ک ژنی تاتاری كه بهو شوینه دا تیده په رین و دهچوون بو ئاو هینان له کانی و دینای کچی ئەربایش له گه لیاندا بوو، له پر دهنگی هه لبری و به ژنه کانی گوت كه چاو له بوو كه له كه بکه ن. هه موو ژنه کان به دیتنی بوو كه له كه دایان له قاقای پیکه نین. ژیلین

بووکه له که ی هه لگرت و بو ئه وه ی زیاتریان شاد بکات بووکه له که ی پیدان و ژنه کان دیسان دهستیان کرده وه به قریشکه و قاقاکیشان. به لام ژنه کان بووکه له که یان لی وهرنه گرت و ژیلین بووکه له که ی له نژیک هه ماره که به جی هیشت و خو ی گه رایه وه بو نیو هه ماره که و گوی قولاخ و له سهر هه ست بوو تا کوو بزانی ده بی به چی؟

دینا دوا ی تاویک به پرتاو هه لات بو لای بووکه له که و دوا ی ئه وه ی چاویکی له ده وروبهری خو ی کرد به چاویکی وردبینانه و مووقه لی شان وه پروانی، بووکه له که ی هه لگرت و وه ک بای شه مال بو ی ده رچوو.

به ره به یان که تازه خو ر هه لات بوو و پرشنگی پرینی خو ی به سهر ولاتدا ده باراند دینا له ده گانه ی ماله که یان هاته ده ری و به زهوق و سه لیه ی کراس و په پوی رهنگاو پرهنگی له بهر بووکه له که کردبوو و متومو ورووی ویخستوو و وه ک مندالی بهرمه مکان له باوهشی کردبوو و به زمانی خو ی لایه لایه ی بو ده گوت و دهیلا وانه وه که له نا کاو پیریژنیک به ناوچاوانیکی گرژ و به توورپه یی له و ماله هاته ده ری و به زمانیکی تال و جنیودان بووکه له که ی له دهستی دینا راپسکاند و بی به زهییانه له بهریه کی برد و هه ر له ته ی به لایه کدا فریدا و به گوړه و بوله بول کچه ی نارد به دوا ی کاریکدا.

ژیلین دیسان دهستی کرد به دروست کردنی بووکه له که یه کی تر و ئه مه یان زور له وی دیکه باشت و جواتر بوو و به دیاری دای به دینا. کچه زور شاد و دلخوش گوژه ئاوه که ی له شانی داگرت و

بەرەوپرووی ژیلین پراوەستا و لەگەڵ ئەوەی گۆزە ئاوەکەى نیشان
دەدا شادی و زەرەخەنە لەسەر لیوانی هیلانەى کردبوو.

ژیلین لەبەر خۆیەوه بیرى دەکردەوه و دەیگوت: «ئاخر ئەوه دلی
به چى خۆشه؟» گۆزەکەش که کچه لەبەر دەمی دایناوو وای زانی
ئاوی تێدایه و هەلیگرت و نای به سەریهوه بەلام بۆی دەرکەوت
گۆزەکە به جیی ئاو شیرى تێدایه و ژیلین بۆ سپاس و پێزانینی کارى
کچه گوتى:

- زۆر چاکه.

دیناش بزەى هاتى و دلخۆشانه گوتى:

- باشه ئیقان باشه!

کتوپر هەستا سەری، گۆزەکەى له ژیلین وەرگرت و به هەله داوان
لیی دوور کەوتەوه.

لهو پۆژەوه به شێوهى نهێنى و دوور له چاوى هەمووان شیرى
بۆ ژیلین دەهێنا. ئەو شیرەش شیرى بزن بوو که تاتارەکان
دەیان دۆشى و لهو شیرە، ماست و دۆ و شتى دیکەیان دروست
دەکرد و کەشکە کەشیان بۆ وشک بوونەوه له سەربانەکە هەڵدەخست.

بۆیه کەشکەکانیش له دەست دینا دەرەدەچوون و به دزیهوه
دەبیردن بۆ ژیلین. کچه هێندە هوگری ژیلین بووبوو، که پۆژیک
ئەوکاتەى ئەرباب مەریکی سەربری، دینا زۆر به نهێنى گۆشتى له
ژێر کراسەکەیدا شار دەوه و خۆی گەیانده لای ژیلین و خێرا و بهپهله
بۆی فریدا و هەلات.

پوژيک به هوی هور و هه لا و برووسکه و هه وره گرمه وه هه وا
 لیل و تاریک داهات و بو ماوهی کاترمیریکی بارانیکی به خور و
 سه ربه کلاوه دایدا و دهتگوت گوزهی سه ره و بنه و سیلاو هه ستا و
 چومه کان نزیکه ی سی مه تر ئاوه که یان هاته سه ری و ئاسمان به
 شیوهیه کی تووړه و دهغه زدارانه دهینالاند و سیلاویک هه ستابوو که
 گابه ردی دهتلاند و له گه ل قور و لیته و ئه رخه وان سوور پایدده دان و
 ئاسمان وهک شیریکی برسی و درنده نه عره ته ی به رز کردبووه و
 داروبه ردی وه له رزین خستبوو و نه عره ته که ی له گه ل هاژه و لرفه ی
 لافاوه که تیکه ل بووبوو و له ناخی شاخ و په وه زه کاندایه بوو به
 زایه له. ژیلین چه قویک و هیندیک ته خته ی له ئه ربابه که ی وهرگرت و
 به ته خته کان دوو تایه ی عاره بانه ی دروست کرد و دوو بووکه له شی
 دروست کرد که یه کیان جلو به رگی پیاوانه ی له بهر کرد و دوو هه میش
 جلو به رگی ژنانه و کاتیک تایه کان ده سووپان بووکه له کان ده که وتنه
 جوو له جوو ل و هه ل به ز دابه ز کردن. پاشان تایه کانی له سه ر ئاوی ئه و
 چومه له دانا که له و نزیکانه هه لکه وتبوو و کاتیک ئاوه که له تایه کانی
 ددها بووکه له کان به شیوهیه کی سه رسووپهینه ر ده که وتنه سه ما و
 جموجول.

خه لکی گونده که به گه وره و بچوکه وه، کوپان و کچان و ژن و
 پیاوانی تاتاری له و شوینه و دهوری چومه له که کو بووبوونه وه و به
 زمانیکی تاییه ت و سرتوخورت دهیان گوت:

- ئاه پرووس، ئاه ئیقان!...

عهبدول کاتزمیره پووسییه کهی خوئی که خراپ بووبوو و کاری نهدهکرد بردی بۆ لای ژیلین و به زمانی خوئی و ئیما و ئاماژە تیگیانده که کاتزمیره کهی خراپ بووه، ژیلین گوئی:

- دابینه بزنام، باشه چاکی دهکه مه وه.

کاتزمیره کهی له عهبدول وهرگرت و به نووکی چهقۆ پشته کهی کرده وه و دواى ئه وهی ماوهیه که پێوهی خه ریک بوو پشته کهی بهسته وه و دایه وه دهست ئه رباب و گوئی:

- سه عاته کهت وه که هه وه ل که وتوته وه کار.

ئه رباب بۆ ئه وهی قه ره بووی ئه و چا کهی بکاته وه به په له هه لاته وه بۆ مالى خو یان و کراسه کو نیکی شروپه توری هینا و دای به ژیلین.

ژیلین دواى ئه وهی کراسه کهی لی وهرگرت بیرى کرده وه و گوئی:

«چبکه م هه ر باشه، لانی کهم شه وانه کاتی خه وتن تو زی خو می پی داده پۆشم.»

له و پۆژه به دوا وه ژیلین وه که وهستا و شاره زای هه موو کاریک ناوبانگی ده رکرد و هه ر له دوانیوه پۆی ئه و پۆژه وه ته نانه ت له گونده کانی ده ور و به ره وه قوفلی کۆن و ژهنگاوی و سه عاته شکاو و تفهنگی له کار که وتوو و ده مانچهی قۆر و چه پره کیان بۆ ده هینا تا کوو بۆیان چاک بکاته وه و له په ستا و به لیشاو بۆیان ده هینا. ئاخری ئاربابه کهی ئاموور ده ستیک و مشار و برغوویه کی بۆ هینا و به و شیویه که ره سه و ئامرازى کاره کهی بۆ ته کمیل کرد.

ژیلین وه کوو وهستا و شاره زای هه موو فه ن و هونه ریک ناوبانگی ده رکرد و ته نانه ت کاری پزیشکی و ده واو ده رمانیش که وته ئه ستۆی

و نهیتوانی خوی لی ببویږی. پوژیک تاتاریک به ههله داوان هات بۆلای و داوای لیکرد که بۆ چاره سه رکردنی نه خوښیک له گه لیدا بجی و چاوی به نه خوښه که له لاکه بکهوی.

ئه گهرچی سه ری له کاروباری پزیشکی و دهواو دهرمان دهنه دهچوو به لام به ناچاری رازی بوو بجیت بۆلای نه خوښه که و چاوی پیی کهوت. باروودوخی ته ندوروستی نه خوښه که ی زور ناله بار و مه ترسیدار نه هاته به رچاو و خه یال هه لیگرت «و ینده چی نه خوښه که ورده ورده چاک بیته وه و هه تا چه ند پوژی تر عه له می نه مینی.» ئه و بۆ شوینه ونکی هه لات بۆ لای هه مارکه و هیندیکی خیز و ئاوی خاوین هینا و له به رچاوی تاتاره کان خیزه که ی له نیو ئاوه که دا شو رده وه و پاشان پاشماوه ی ئاوه که ی دهرخوارد نه خوښه که دا. له گه ل دهرخواردانی ئاوه که له بن لیوه وه ویره ویریکی کرد و دیاربوو نیوچاوانه که ی هیناوییه تی و نه خوښه که دوا ی چه ند کاتژمیر چاک بۆوه، بۆیه دوا ی ئه وه ژیلین له نیو تاتاره کاندایزی چووه سه ری و بوو به خوښه ویستیان و تاقمیک له وان خوویان پی گرتبوو و به بی ئه و هه لیان نه ده کرد و به تایبه ت کاتیک که کاریکیان پیی ده بوو به ناوی «ئیقان و ئیقان گیان» بانگیان ده کرد. به لام تاقمیکی دیکه یان به چاوی رق و بیزاریه وه لیان دهروانی و وه ک ئازهلک ببینن به لاچاویک و به شوهیه کی قیناوی و دردونگانه چاویان لیده کرد و ده یان خسته ژیر چاوه دیږی.

له نیو ئه و تاتاره دژوازه ی ژیلیندا ریش سووریش وه به رچاو ده کهوت و ده یاربوو زوری رق له ژیلینه و هه رکاتیک چاوی

پیی ده که وت نیو چاوانی تیک ده نا و گنجی تیده که وت، بویه به
بیزاریه وه پووی له ژیلین وهرده گیرا و وه بهر پلاری جنیو و
ناونیتکه ی ددها.

پیره پیاویکی ئیختیار و به سالآچوو له نیو تاتاره کانداهه بوو که له و
گونده ده ژیا به لآم له پیده شتی ئه و دیوی کیه که وه بو نوێژ و تاعهت
دههات بو مزگه وتی گونده که و ژیلین به دیتنی ئه و پیره پیاوه ترسیکی
سهیر و رازاوی سه رتا پای داده گرت.

پیره پیاو کووړ و پشت چه ماوه بوو و په پویه کی سپی وهک میژهر
له دهوری کلاوه که ی پیچابوو. ریشیکی سپی و تویی هه بوو، دهتگوت
په شمه که. به لآم پوخساری سوور و پر له چرچوولۆچ بوو. لووتی
قه له نگي و قه پۆز به رانییانه ی سه رنج راکیش بوو و چاوه خۆله میشین
و زیته کانیشی زۆر وردبین و فیلاوی دههاتنه به رچاو و له گه ل دوو
دانی زهر د و درێژۆکه له پووکه سووره که یه وه سه ریان دهرهینابوو
و دهتگوت سنگن داکوتراون، شیوه و قه لافه تیکی تایبه تییان پیدابوو.
گوچانیکی به دسته وه بوو کاتی رۆیشتن و ری پیوان هیزی ددها
سهری و له نگه ری خوی پی راده گرت. هه موو شتیکی دهخسته ژیر
چاوه دیری و یه کجار زۆر وردبین بوو، دهتگوت گورگه و له بۆسه ی
میگه له مه ردايه و گوئ قولاغ و له سه ر هه ست خوی ئاماده کردوه بو
هیرش. ژیلین که چاوی به و پیره پیاوه ده که وت خه م و درپونگی
گیانی داده گرت و خیرا پووی وهرده گیرا. دهتگوت دوا ی دیتنی ئه و
پیره پیاوه ناچاره که فاره ی تاوانه کانی بدات.

رږوژيک ژيلين بريارى دا بچيت بڼو پښت کيوهکه و له ژيان و
 بارودوڅى ټو پيره پياوه ټاگدار بيت و بزاني ټو له کوڼ دهژى و
 حال و ژيانى چونه. کاتيک وهړيکهوت و به کيوهکه دا هه لگهړا و
 گه شته ټو ويوى شاخه که، باخچه يه که سهرنجى راکيشا که ديوار يکى
 به رد ينى به دهوردا کيشرابو، باخچه که پرېو له دارى گيلاس و
 بلالووک، له ولاشييه وه مالوچکه يه کى هه ژارانه و سهربانيکى تهخت
 سهرنجى راکيشا. ورده ورده که له شوينه که نزیک دهووه چاوى به
 پولک پلوورده مىشه نگوين کهوت که به قور و کا ساز کرابوون و
 ويزه ويزى ههنگ و فرينيان به دورى پلوورده کاند ديمه نيکى
 سهرنج راکيشى ساز کردبو. پيره پياو له بهر يه کيک له پلوورده کاند
 له سهر چوک دانېشتبو و دهگوت له بهر خو يه وه دهبولينى. ژيلين
 بريارى دا به ديواره به رد ينه که دا هه لگهړى و له شوينى کى به رزه وه نيو
 باخچه که بخاته ژير چاوه ديږى و شتيکى بڼو مه علوم بى. که له ناکاو
 گويندگى لاقى له بهر دىک در و تهقه لى هه ستا. پيره پياو
 ته قو کوته که ي بېست و به ديتنى ژيلين وارقى هه ستا و ټاله تى بو
 که دهستى برد بڼو که له که ي و ده مانچه که ي دهره ينا و چهند گولله ي
 به ژيلينه وه نا. به لام ژيلين گورج و خيرا خو ي فرېدايه پښت بهر دىکى
 گه وره و خو ي مات کرد.

پيره پياو خو ي گه يانده لای ټه ربابه که ي ژيلين و دهستى کرد به
 گله يى و بناشت و سکا لکردن له دهست ټو وکاره ي ژيلين. ټه رباب
 ژيلينى بانگ کرد و به پيکه نينه وه لى پرسى:

- بڼو چو و بڼو لای ټو پيره پياوه؟

- خۆ من هیچ ئازار یکم پی نه گه یاندووه و زهره ریشم لی نه داوه
ته نیا ده مویست له بارودۆخی ژیا نی ئاگادار بم.

ئه رباب قسه کانی ژیلینی به شیوهیه کی کوتوپچر حالی بووبوو بۆ
پیره پیاو گیرایه وه. به لام کابرا پیره وه ها تووره بووبوو و رقی
هه ستابوو به شیوهیه کی تیکه ل پیکه ل قسه ی ده کرد و دۆ و دۆشاوی
تیکه ل کردبوو و کهس نهیده زانی ده لی چی و جاروبار به قامکی
ئاماژهی به ژیلین ده کرد و ده یگوراند.

ژیلین له هه موو قسه کانی پیره پیاو نه ده گه یشت به لام به شیوه ی
راویژ و ده مودووی پیره پیاو دا به و ئاکامه گه یشت که ده لی: ئه و بۆره
پیاوه هیچ و پوچه بکووژه، ده یویست به ئه ربابی بسه لمینی که
پووسی بۆ ئه وه نابێ له هۆبه و گوندی خۆتدا رایگری و واچاکه
له نیوی به ری. ئه و قسانه ی کرد و به کۆمه کۆم رۆیشت به ره ولای
کینه که.

ژیلین پرسیا ری له ئه ربابه که ی کرد که ئه و پیره پیاوه کینه و
چکاره یه؟

ئه رباب گو تی:

- ئه و پیاویکی گه وره و به پیزه! ئه وه یه که م «جیگیت»^۲ ه که
ژوماریکی زۆر پووسی به هۆی ئه وه وه بوونه ته قوربانی. هه روه ها
خاوه نی مال و سامانیکی زۆره. ئه و سی ژن و هه شت کوپی هه بوو
که هه موویان له گوندیک ده ژیان. به لام پووسه کان هیرشیان کرده
سه ر گونده که و هه وت دانه له کو ره کانیان کوشت و ته نیا یه کیان

نه جاتی بوو که خوۍ به دهسته و هدا و له لایه ن پرووسه کانه وه به دیل
 گیرا. ماوه یه که به سهر ئه و پروودا وه دا تیپه ری پیره پیاو خوۍ چوو
 بو نیو پرووسه کان و خوۍ به دهسته و هدا، ماوه ی سئ مانگ له گه ل
 ئه وان ژیا و دوا ی ئه وه ی کوره که ی خوۍ دۆزییه وه کردی به
 قوربانی گولله یه که، پاشان خوۍ دربار کرد و هاته وه. له و کاته وه
 ئیتر وازی له شهر و کیشه هینا و بو به جی هینانی تاعه ت و فه رمانی
 خودا رویشته بو مه که و دوا ی ئه وه ی ریوره سمی حه جی به جی هینا
 و هاته وه، میزه ریکی سپیی له سهری پیچا و ناوی حاجی به سه ریدا
 برآ. ئه و زوری رق له ئیوه ی پرووسییه و راشکاوانه داوا ی له من کرد
 که بته کم به قوربانی گولله یه که و کوتایی به ژیا نته به ینم، به لام من
 قه ت کاری واکه م و هو یه که شی ئاشکرایه، چونکه من پاره م داوه به
 ئه ربا به که ی ئیستای تو، جگه له وه ش من زورم تو خوۍ ده وئ و به
 پیاویکی راست و باشته ده زانم. بو یه قه ت ده ستم به خوینی تو سوور
 ناکه م و نا هیلم قه تیش لی ره برۆی. دلنیا شم که خه یالی هه لاتن و
 خوده رباز کردن له سه رتدا نییه و قه تیش نابئ.

ئه و دوا ی ئه وه ی ئه و قسانه ی به زمانی پرووسی به شیوه یه کی
 کوتوپچر و بی مانا درکاند روخساری خوینی شادی و نه شه ی
 تیگه رابوو و پیده که نی، کوتی: «ئیقان تو زور پیاوی چاکی. من
 عه بدولیش باشم!»

$$(\xi)$$

ژیلین بهو شیوهیه مانگیکی رابوارد، ئەو به پوژدا خۆی به دروستکردنی کاردهستییهوه خهریک دهکرد و شهوانهش که بیدهنگی بالی بهسهر گوندهکهدا دهکیشا دهستی دهکرد به ههڵکه نندی زهوی و دروستکردنی پههۆلیک بو دهربازبوون. ههڵبەت کۆلینی زهوی بو ئەو کاریکی زۆر دژوار و گران بوو، ئەو دواى کونکردنى عەرزەکه گەیشته خەندەکی دیوارهکه و بهردیکی گهورهی هاته بهر به لام ئاخری ئەویشی کون کرد و توانیی پێگایهک بکاتهوه و دهیتوانی لهوێوه بپرواته دهڕی و خۆی دهرباز بکات. دواى ئەوهی پههۆلهکهی ئاماده کرد بهخۆی گوت «من دهبی نزیکتیرین پێگا بو ههڵاتنه کهم ههڵبژیرم و وایی زۆر به ئاسانی بتوانم ههڵیم، دهبی پهوگهی خۆم دهستنیشان بکه و ههموو باریکی له بهرچاو بگرم، چونکه دهزانم و لیم پروونه هیچ تاتاریک یارمهتیم نادات و پینوینیم ناکات و هیچ زانیارییهکم نادهنی.»

ئەو راست كاتىكى ھەلبەئەد كە ئەربابەكەى لە مالى نەبوو، دواى خواردنى نانى نيوەرۆ دەستى كە بە پياسە كەردن لە نيو گونەكە و واى نواند كە جگە لە راويچكە كەردن ھيچ نيازىكى تەرى نىيە و وردە وردە لە گونەكە چووہ دەرى و خوى گەياندە بەرقەدى كيئوہكە. دەيوست خوى بگەيەنيتە سەر ترؤپكى كيئوہكە و بە جوانى ريگاوبانى دەوروبەر بخاتە ژير چاوہديري و ريگاي دەربازبوونەكەى

هه‌لێژیری. ئه‌وه‌شمان له‌بیر نه‌چی که ئه‌رباب کاتی چوونه‌ده‌ری له‌ گونده‌که‌ی کورپه‌که‌ی خۆی حاڵی کردبوو که چاو له‌سه‌ر ژیلین هه‌لنه‌گرێ، لێی خافل نه‌بی و هه‌لسووکه‌وت و هاتووچۆکانی بخاته ژیر چاوه‌دی‌ری. بۆیه‌ کورپه‌ دوور و نزیک به‌ دوايه‌وه‌ بوو و بۆی ده‌رکه‌وت که ژیلین به‌ره‌و دوندی کێوه‌که‌ ملی پێوه‌ناوه‌، بۆیه‌ به‌ هه‌لاتن رۆیشت به‌ دوایدا و هه‌رای لێکرد:

- مه‌رۆ، ئه‌وه‌ بۆکوێ ده‌چی؟ باوکم رایسپاردووم چاوم به‌سه‌رته‌وه‌ بێت. رانه‌وه‌ستی هه‌ر ئێستا بانگ له‌ خه‌لکی نیودی ده‌که‌م! ژیلین ده‌ستی کرد به‌ قسه‌کردن له‌گه‌لیدا و ده‌یویست خاترجه‌می بکات که راناکا، گوتی:

- خه‌مت نه‌بی زۆر دوور ناکه‌ومه‌وه‌. ته‌نیا هه‌ز ده‌که‌م بچمه‌ سه‌ر ئه‌و کێوه‌، چونکه‌ له‌ گيايه‌کی ده‌رمانی ده‌گه‌رێم و دهمه‌ه‌وی بیدۆزمه‌وه‌ و بۆ نه‌خۆشیی خه‌لکی گونده‌که‌ زۆر به‌که‌لکه‌. ئه‌گه‌ر بروام پێناکه‌ی ده‌توانی خۆشت له‌گه‌لم بێی، خۆ به‌و قوفل و زنجیرانه‌ی لاقم و ده‌ستمه‌وه‌ ناتوانم هه‌لێم و له‌وه‌ش گرینگتر سبه‌ینی تیروکه‌وانیکی چاک بۆ تۆ دروست ده‌که‌م. هه‌رچۆنیک بوو کورپه‌ی رازی کرد و پێکه‌وه‌ به‌ کێوه‌که‌دا وه‌سه‌ر که‌وتن. ژیلین که‌ له‌ لووتکه‌ی کێوه‌که‌ نزیک بوونه‌وه‌ بۆی ده‌رکه‌وت که زۆریش رێگایه‌کی سه‌خت و دژوار نییه‌. به‌لام ئه‌و زنجیر و قوفلانه‌ی لاقی نه‌یده‌ه‌یشت به‌ باشی هه‌نگاو بێ و رۆیشتنه‌که‌ی دژوار کردبوو. ئه‌و به‌ ته‌واوی توانا و وزه‌ی خۆیه‌وه‌ ووره‌ی وه‌به‌ر خۆی نا و هه‌ورازه‌که‌ی بری و خۆی گه‌یانه‌ ترۆپکی کێوه‌که‌.

که گه‌یشته سهر دوندی کیوه‌که ژیلین دانیشته و دهستی‌کرد به چاوگیران و پوانین، له‌ویوه هه‌ماره‌که که‌وته به‌رچاوی و له‌ولاتریشه‌وه گۆره‌پانیکی به‌رین دهشتیکی سه‌وز و پرگیا که می‌گه‌له مه‌ر له‌ویدا په‌لیان هه‌ل‌خستبوو و ده‌له‌وه‌ران. له‌وبه‌ری کیوه‌که‌وه و له‌پیده‌شته‌که‌یدا گوندیکی چکۆله‌ی‌تر دیاربوو، له‌ولای گونده‌که‌شه‌وه کیویکی‌تر هه‌ل‌که‌وتبوو. که چۆمیک به‌لاپاله‌که‌یدا ده‌هاته خوارێ و دیاربوو له‌به‌فراوی کۆیستانه به‌رزه‌کانه‌وه سه‌رچاوه ده‌گری که له‌دووره‌وه وه‌ک که‌له قه‌ند سپی ده‌چوونه‌وه و به‌فر دایۆشییوون. یه‌کیک له‌و کیوانه که له‌کیوه‌کانی‌تر به‌رزتر بوو شیوه‌ی زۆر له‌کلاو ده‌چوو.

ژیلین دوا‌ی ئه‌وه‌ی به‌وردی چاوی له‌و دوور دوورانه بری له‌لای رۆژه‌لات و رۆژاوا‌ی کیوه‌کانه‌وه چه‌ند گوندی چکۆله‌ی دی که دووکه‌لیکی مه‌یله‌وسپی له‌سه‌ربانه‌کانیان ده‌هاته ده‌ری و به‌ره‌و ئاسمان هه‌ل‌ده‌چوو و له‌گه‌ل شیناییی ئاسمان تی‌که‌ل ده‌بوو. له‌دلی خۆیدا گوتی «به‌لێ ئه‌و کیوه دووره‌ده‌ستانه ولاته‌که‌ی خۆمانه.»

زۆر به‌قوولی چاوی له‌مه‌ل‌ب‌نده‌ پروس‌نشینه‌که‌ی خۆیان بری. چاوی له‌هه‌رلایه‌ک ده‌کرد شاخ و کیو بوو و له‌خواریشه‌وه چۆم و گوندی ئه‌ربابه‌که‌ی که له‌وی دیل و ده‌ستبه‌سه‌ر بوو و باخه‌کانی ده‌ورو به‌ریش هه‌موو به‌جوانی دیاربوو. چۆمیک دی که به‌به‌ینی داره‌کاندا تی‌ده‌په‌ری و له‌خوار گونده‌که‌وه ژنان له‌به‌ستینی خورپنکه‌که‌ی خه‌ریکی شیوو کول بوون. له‌دووره‌وه هه‌موو له‌بووکه باخه‌ی زه‌رد و سوور ده‌چوون. هیندیک له‌ولاتره‌وه چاوی به‌

کټویک کهوت که دوو زنجیره کټوی تر پیوه لکابوون و له وپه پری دوو کټوه که وه لپړه واریکی سهوز و چپر دیار بوو. که ریځایه کی باریک و خواروخیچ له وی جیا ده بووه و زور له دوور تر یشه وه توله ریبه کی تر وهک ماریکی بوړ و راست سهرنجی راکیشا.

ژیلین به خهم و دلگرنییه کی زوره وه ئهم خه یالانه به می شکیدا هاتن: «کاتیک له قه لاکه ی خومان بووم له شوینیک که به یانی کاتیک خور پر شنگی زیړینی به سهر دهشت و قه لاکه دا ده باراند و لای ئیوار هس له گهل زهرده پر مالئاوایی له دهشت و باخان ده کرد، به لی له وی چ ژیانکی خوش و شاد و بی خهمان راده بوارد، ئه ری ئه وی، ئه و دوور دوورانه قه لاکه ی ئیمه یه... به لی له ویوه ده بی له نیوان ئه و دوو کټوه وه دهرباز بم و بچم به ویدیودا و خوم له چنگ ئه و بارودوخه تال و پرئازاره نه جات بدهم.»

خور به ره و ئاسوی پوژاوا خوی ده کوتا و لووتکه ی به فرینی کټوه کان ورده ورده په ننگه سپییه که یان خه ریک بوو زهرده لده گه را. دوی چهند ساتیک لووتکه ی کټوه کان لیل و تاریک داگه ران و له و دووره وه ده تگوت شتیکی وهک ته مومژ به رز ده بیته وه. تاسه بارانه دیسان مه لی چاوی هه لفراند و خه یالی پیوه گری دا. «به لی، له وی له قه لاکه ی خوماندا ئیستا هاو قه تاره کانم له شوینی خویان جیگیر بوون و هه رکام له بییری کاروباری خویان دان.» ئیتر خور به سووره لگه راوی سهری نایه نیو کوشی چیا و هه موو ولات زهرده هه لگه را و په له هه وری دهم ئاسوی پوژاوا ده تگوت پولووی گه شاوون و ولات له به رچاوی سوور هه لگه را بوو.

ژيلين بهو ئاكامه گه‌يشت كه لهو دوور دوورانه كه دووكه‌ل وهك
 كۆله‌كه وه‌به‌ر ئاسمان دراوه قه‌لاى پووسه‌كان يانى شوينى
 سه‌ره‌كيى خويانه، ده‌ى وادياره پوژ دره‌نگانه ده‌بى برپوينه‌وه بو
 مالى. ده‌نگى مه‌لاى گونده‌كه هاته گويى كه بانگى شيوانى دا و
 ميگه‌له‌كه‌ش به‌ره‌و ئاوايى خيزه‌ره‌يان به‌ست و گارانيش به‌ بو‌ره بو
 خويان كرد به‌ نيو گونده‌كه‌دا و كورەش له‌ په‌ستا ده‌يگوت: «با
 برپوين». به‌لام ژيلين چه‌زى نه‌ده‌كرد و رپى دانه‌ده‌گرت.

ئاخري ژيلين و كورپى ئه‌رباب له‌ كيوه‌كه داگه‌ران و گه‌يشتنه‌وه
 مالى. ژيلين به‌ ده‌م رپوه بيري ده‌كردوه‌وه «ئيت‌ر هه‌موو شتيكم بو
 پوون بوته‌وه و چه‌تمه‌ن راده‌كه‌م و خو‌م نه‌جات ده‌ده‌م چه‌تمه‌ن.»
 ئه‌و برپياري دابوو هه‌ر ئه‌وشه‌وه هه‌لى.

شه‌ويكى زور تاريك و ئه‌نگوسته‌چاو بوو، مانگ هه‌لنه‌هاتبوو.
 به‌داخه‌وه هه‌ر ئه‌وشه‌وه ئه‌ربابه‌كه‌ى و تاقيك تاتار گه‌رانه‌وه بو
 گونده‌كه و به‌پيى دابو خده‌ى خويان كه ده‌ستيان ده‌كرد به‌ به‌زم و
 گه‌ره‌لاويژه و ره‌وه‌كانيان به‌ره‌و ئاوايى راده‌دا، به‌لام مه‌علووم نه‌بوو
 بوچى ئه‌مجاره‌يان ده‌نگى گو‌راني و وي‌ره‌وي‌ران نه‌ده‌هاته گوي و
 ميگه‌ل و ره‌وه‌يان پي‌نه‌بوو، به‌جبي ميگه‌ل ته‌رميكيان پي‌بوو كه له‌سه‌ر
 زيني ئه‌سپي‌ك به‌ مه‌فره‌شبار ده‌يان هينا و هه‌موو مات و خه‌مبار
 ته‌رمه‌كه‌يان بو كفن و دفن هينا‌بوو و ته‌رمه‌كه‌ش دياربوو براى
 ريش‌سووره. ئاپوره‌ى خه‌لك به‌ شي‌وه‌يه‌كى ماته‌مبار و خه‌مناك و
 تو‌وره له‌ ده‌ورى ته‌رمه‌كه كوزيلكه‌يان به‌ست، ژيلين له‌ هه‌ماره‌كه
 هاته ده‌رى و بو ديتنى ئه‌و ديمه‌نه خوى گه‌يانده لاي خه‌لكه‌كه و بو

دەرکهوت که تهرمیځ ږاکیشراوه، کفنی سپیان تی پچاوه و له سهر چیمه نی ژیر دار چناریک دایان نابوو و مه لای گوند و ههموو ریش سپیه کانی خیله که په روی سپیان له سهریان هالاندبوو، کوو بوو بونه وه و پینج ههنگاو دوور له مردووه که له سهر چوک دانیشتبوون.

له پیش ههمو یانه وه مه لای گونده که و له پشت سهریه وه سی کهس له ریش سپیه کانی ئاوی و ریزی سیه میش تا قمیک له تاتاره کان ئارام و بیدهنگ دانیشتبوون. دوی ئه وهی بیدهنگیه کی تهواو بالی به سهر ئه و شوینه دا کیشا، مه لا سهری به رهو ئاسمان هه لبری و هاواری کرد:

- ئه لالا! دوی دهربرینی ئه و وشه یه بیدهنگی ولاتی داگرت و ههموو بیدهنگ بوون و جووله و مته قیان له خویان بری. له گهل ئه وهی به کروکی دانیشتبوون، ئه ویش زور خه مبار و دلتهنگ، که مه لا دیسان سهری به رهو ئاسمان هه لبری و دهنگی هه لینا:

- ئه لالا! ههموو حازریان پیکه وه دووپاتیان کرده وه «ئه لالا» دیسان بیدهنگی بالی به سهر ئاپورهی خه لکه که دا کیشایه وه. پاشان به رهو پووی تهرمه که له سهر چوک دانیشتن و وهک مردوو جووله یان له خویان بری و هیچ کهس نه ورتهی لیوه دههات و نه جووله ی ده کرد. ته نیا خسه خشی گه لای په نجهی دارچناره که نه بی که به دم بای دهمه وئیواره وه ده شنییه وه، توزی بیدهنگیه که ی ده شکاند. دوی ماوه یه ک متهق و جووله له خو برین مه لا دهستی کرد به نویژکردن و دوی تهواو بوونی نویژه که ی ههموو هه ستانه سهرپی و

مردووه که یان له سهر دهستان بهرز کرده وه و به رهو قوولکه که یان برد و له نژیک لیواری قوولکه که دایان نا. هه لبت قوولکه که ئاسایی نه بوو له سهره وه گهره تر و له ناووه به ئه ندازه ی تهرمه که قوول و باریک هه لیان که ندبوو. دوا ی چهند خوله ک به ریژه وه تهرمه که یان هه لگرت و له سهر لاتهنیشت له نیو قوولکه که دا رایان کینشا و سهری کفنه که یان کرده وه و بهر له وه ی به ردی ئه لحد له سهر گوړیچه که دانی و دایووشن هیندیکیان قامیشی سهوز هینا و مردووه که یان پی دایووشی و پاشان به ردی پانیان له سهر گوړیچه که دانا و گلیان کرد به سهریدا و قوولکه که یان پر کرده وه. دوا ی ئه وه ی هه موو گله هه لکه ندر اووه که یان له سهر گوړه که هه لدا یه وه، به ردیکی دریژو که یان هینا و له ژوورسهری مردووه که وهک کو له که چه قانیدیان. پاشان به پشته پیمه ره جوان گله که یان کوتایه وه و ری کو پیکیان کرد و به ریز به ره ورپووی مه لا و گوړه که دانیشن. ماوه یه کی زور هه روا کونده کی هه لئرووشکان و مته قیان نه کرد.

دوا ی چهند خوله ک بیده نگی هه موو پیکه وه دهستیان کرد به ئه لالا! ئه لالا! و به دلیکی خه مین و پر له داخ و که سهره وه هه ستانه سهر پی. تاتاریکی قژخورمای ی بریکی پاره له نیوان پیره پی اووه کاندا دابه ش کرد و پاشان قامچییه کی به دهسته وه گرت و دوا ی ئه وه ی سی جار له نیوچاوانی خو ی راکینشا به رهو ماله که ی خو ی وه ری که وت.

بو به یانی ژیلین بو ی دهرکه وت سوارکاریک که سواری ئه سپیکی شی بوو بوو له گه ل سی که سی دیکه که ئه وانیش ئه سپ سوار بوون و به دوایدا ده هاتن، دوا ی هیندی قسه و باس و راویژ دیتی کابرای

مووخورمایى قوَلَى هه‌لمالیوه و خه‌نجه‌ریکی گه‌وره‌ی له کالانى نیوقه‌دی ده‌رکیشاوه و بۆ تیژکردنى خه‌نجیره‌که خه‌ریکه له به‌ردیکی ده‌خشینى. دواتر سى تاتارى دیکه سه‌رى ئه‌سپه‌که‌یان به‌رز کرده‌وه و هه‌ر ئه‌و کابرا مووخورماییه خه‌نجه‌ره تیژه‌که‌ی به‌ ملی ئه‌سپه‌که‌دا هینا و زۆر به‌ گورجی و لیزانیه‌وه ئه‌سپه‌ به‌سته‌زمانه‌که‌ی گو‌شاوگو‌ش سه‌ر‌ب‌پ‌رى و که‌له‌سه‌ره‌که‌ی فری‌دا لایه‌ک و پاشان ده‌ستی‌کرد به‌ که‌ول‌کردنى. دواى ئه‌وه‌ی کارى که‌ول‌کردن و له‌توکوت‌کردنى گو‌شت و ئی‌سکى ئه‌سپه‌که‌ ته‌واو بوو ژنان هاتن ده‌ستیان‌کرد به‌ شو‌ردنه‌وه‌ی ریخ و خوین و خو‌په‌که‌ی. پاشان هه‌موویان دابه‌ش کرد و هه‌رکه‌سه‌ی به‌شى خو‌ی برده‌وه بۆ مال‌ی. هه‌موو خه‌لکى گونده‌که له‌ ده‌ورى کابرای مووخورمایى کۆ بوونه‌وه و بۆ پ‌و‌حى مردووه‌که پارانه‌وه و د‌و‌عای به‌خیریان بۆ کرد.

سى پ‌و‌ژى ته‌واو به‌ گو‌شتى ئه‌سپه‌که‌ چیش‌ت و خواردنیان ساز‌کرد و بووسا‌یان خوارد‌وه و د‌و‌عیان بۆ پ‌و‌حى ئه‌و ک‌و‌چ‌کرد‌وه کرد و هه‌موویان ئه‌و سى پ‌و‌ژه بۆ پرسه و سه‌ره‌خ‌وشى له‌ مال‌ی ئه‌وان مانه‌وه. ژیلین بۆ چواره‌مین پ‌و‌ژ تیگه‌یش‌ت که‌ نزیکه‌ی ده‌ که‌س له‌ تاتاره‌کان ئه‌سپه‌کانیان ئاماده‌ کرد‌وه و به‌ره‌و شوینیک وه‌پ‌ئى که‌وتن. کابرای مووخورماییش له‌گه‌ل ئه‌وان بوو، ته‌نیا عه‌بدول له‌ مال‌ی ماب‌ووه. تریفه‌ی مانگ له‌ ژیر گه‌واله‌ هه‌وردا قه‌تیس مابوو و شه‌ویکی زۆر تاريک و نووته‌ک بوو.

٣- خواردنه‌وه‌یه‌که وه‌ک کواس و کومیس به‌لام ئه‌مه به‌ برینج دروست ده‌کړئ و تایبه‌تى قه‌زاخه‌کانه.

ژیلین دواى بیرکردنه‌وه به‌و ئاکامه گه‌یشت که ده‌بی ئه‌مشه‌و
خوی له چنگ ئه‌و ئازار و ده‌سته‌سه‌رییه پرزگار بکات. فیکر و
پیلانه‌که‌ی خوی له‌گه‌ل کاستیلین هینایه‌ گۆرئ به‌لام کاستیلین
تووشی ترس و دوودلی بووبوو.

دواى تۆزئ بیر کردنه‌وه گوتی:

- ئاخ‌ر ئیمه‌ خو‌ شاره‌زای رینگ نین، ئیت‌ر چۆن راکه‌ین؟

- من رینگ ده‌زانم.

- ئه‌گه‌ر سه‌ره‌تای شه‌و وه‌رئ بکه‌وین هیشتا بو به‌یانی ناگه‌ینه‌وه.
- خه‌می ئه‌وه‌ت نه‌بی. ده‌بی بریار بده‌ین و سوور بین له‌سه‌ر
خۆده‌رباز کردن. ده‌توانین له‌ لیڤه‌واره‌که‌ خۆمان مات بده‌ین و هه‌تا
شه‌وی داهاتوو بمینینه‌وه. بو ئه‌و کاره‌ش من هیندیکم نانه‌ره‌ق کو
کردۆته‌وه و سه‌ری خۆمانی پی‌راده‌گرین. ئه‌گه‌ر پی‌ت‌وايه‌ مانه‌وه‌ت
لیڤه‌ باشت‌ره‌ و به‌ هیواى پاره‌ت بو بنی‌رن زۆر چاکه‌ بمینه‌وه، به‌لام
ئه‌وه‌ش دووبه‌خته‌کییه‌ ره‌نگه‌ ئه‌وان له‌ توانایاندا نه‌بی ئه‌و بره‌
پاره‌یه‌ت بو بنی‌رن. ئه‌وه‌شت له‌ بیر نه‌چی چه‌ند رۆژ له‌مه‌مه‌وبه‌ر
یه‌کیک له‌و تاتاران‌ه‌ به‌ ده‌ستی ر‌ووسه‌کان کووژراوه. ئه‌وان زۆر
تووره‌ و داخ له‌دلن و له‌وانه‌یه‌ بو تۆله‌کردنه‌وه ئیمه‌ بکووژن.

کاستیلین تۆزئ بیرى کرده‌وه و گوتی:

- باشه‌ با هه‌لین.

ژیلین بو ئه وهی کاستیلینیش له کونه که وه بچی توزی گه وره ی کرده وه و هه ردووکیان دانیشتن و چاوه پروان مان هه تا بیدهنگی ولات داگری و خه لکی گونده که بخه ون.

کاتیک بیدهنگی به ته وای بالی به سه ر گونده که دا کینشا ژیلین له کونه که وه چووه ده ری و به کاستیلینیشی گوت به دوایدا بیته ده ری.
- زووه که وه ره ده ری.

کاستیلین به و قوفل و زنجیر و ئاسنه والانه وه که له لاقی کرابوو کاتی خوی کرد به کونه که دا زره و خره خرپکی قورسی وه ری خست.
ئه رباب سه گیکي زيت و وریا و دري هه بوو که ناوی ئولیاشین بوو. هه لبه ت ژیلین پیشتەر چونکه نان و خواردنی پیدابوو، سه گه که هه رکه ده ی دی دهستی ده کرد به نووزه نووز و کلکه سووتی و خوی له قولوقاچی هه لده ساوی. ئولیاشین هه رکه دهستی کرد به وه رین و هی رشی بو بردن و سه گه کانی تر به دوایدا به وه رین و هاسکه هاسک هاتن، ژیلین خیرا فیتوویه کی لیدا و په نچکی نانی بو فری دا. ئولیاشین له ریوه ژیلینی ناسییه وه و دهستی کرد به کلکه سووتی و هیور بووه و له پیش سه گه کانی دیکه وه راوه ستا.

خاوه نی سه گه که له نیو ماله که یه وه دهنگی هه لپری:
ئولیاشین ئوقره بگره، ئارام به و بگره یوه.

به لام ژيلين گويچكه پاني سهگهكه ي گرت و دهستي به نه رمي
 پيدا هينا و ئارامي كرده وه. سهگهكه هيور بووه و دهستي كرد به
 لكه سووتي و نووزه نووز و خوي له داووده لينگي ژيلين هه ساوي.
 ژيلين و كاستيلين ماوه يه ك پيكه وه له گوشه يه ك دانيشتن هه تا به
 ته واوي بيدهنگي ولاتي داگرت، هه تا واي ليها ت جگه له باره بار ي
 ميگه ليك و هاژ وه خور ي چوم و تا فكه هيچ دهنگي كي تر نه ده بيسرا.
 هه وا به ته واوي تاريك داگه رابوو. ئه ستيره وه كو و رده ئه لماس
 به سهر سينگي ئاسمان وه ددره وشانه وه. مانگ له ئاسووه هه لاتبوو،
 تريفه زيونه كه ي له رووي زهوي دهر ژاند و گه وال هه وره كان وهك
 هور ي لوكه به ئاسمان وه ددره وشانه وه.

ژيلين هه ستا سه ري و به هاو ري كه ي گوت:
 - زور چا كه هاو ري با ئه مجار وه ري بكه وين.
 هيشتا زور نه روويشتبوون كه دهنگي مه لاي گونده كه له سه رباني
 مزگه وته وه به رز بووه.

- «ئه لاهوئه كبه ر، ئه لاهوئه كبه ر!» به و بانگه خه لك ي بو مزگه وت و
 نويز و تا عه ت هان دها. ئه وان ناچار بوون ماوه يه ك راوه ستن و
 خويان دا په نا ديوار يك بو ئه وه ي خويان له چاوي خه لك بپاريژن.
 ماوه يه ك دانيشتن و چاوه پروان مانه وه تا خه لك يه كيه ك و دوو
 دوو له ويوه تيپه ري ن و دوور كه وتنه وه و بيدهنگي ديسان ولاتي
 داگرته وه.

پاشان له قوربني ديواره كه ها تنه ده ري، خاچي خويان كي شا و به
 هيو و پشتيواني خودا وه ري كه وتن. دواي ئه وه ي له ماله كان دوور

کهوتنه وه گه‌یشتنه چۆمیک و دوای ئه‌ویش ده‌شتانییه‌کی پان و به‌رین که ته‌مومژیکێ چڕ دایگرتبوو، به‌لام ئه‌ستیره‌کان به‌ جوانی له ژوور سه‌ریان سه‌ریوه‌یان ده‌هات و چاوه‌برکینه‌یان له‌گه‌ڵ زه‌وی ده‌کرد، تریفه‌ی مانگ و لا‌تی رووناک کردبووه و ژیلین و کاستیلین ده‌یانتوانی باشتتر سه‌ره‌نده‌ر بکه‌ن و درێژه به‌ ریگاکه‌یان بده‌ن. به‌لام ئه‌و چه‌کمانه‌ی له پێی‌اندا بوو زۆری ئازار ده‌دان. ژیلین ناچار بوو دایان بکه‌نی و فری‌ی دانه قوولکه‌یه‌که‌وه و به‌ پێخواسی وه‌رپکه‌وت، به‌لام کاتی هه‌نگاوان به‌سه‌ر چقل و به‌رد و چه‌ودا زۆری ئازار پێده‌گه‌یشت، به‌ روانین له ئه‌ستیره‌کان درێژه‌یان به‌ ریگاکه‌یان ده‌دا. کاستیلین ورده‌ورده خه‌ریک‌بوو وه‌دوا ده‌که‌وت و به‌ ژیلین نه‌ده‌گه‌یشته‌وه.

کاستیلین به‌ هیواشی گوتی ئه‌و چه‌کمانه به‌جاری لاقوقولیان بریندار کردووم و ناتوانم به‌ریدا برۆم.

ژیلین گوتی: توش وه‌کوو من واز له چه‌که‌کانت بینه و فری‌یان بده، به‌ پێخواسی باشتتر ده‌توانی به‌ ریدا برۆی.

کاستیلین چه‌که‌کانه‌ی له پێی داکه‌ند، تووپی هه‌ل‌دان و به‌ پێخواسی که‌وته‌ی. به‌لام لاقوقولی به‌جاری شه‌رزه و بریندار بووبوون و هینده‌ی له به‌رد و خیز و چه‌وی دۆل و که‌ندوله‌ندان دابوون و کولابوونه‌وه له‌به‌ر ژان و ئازاری لاقی نه‌یده‌توانی شان به‌شانی ژیلین بپروات سات له‌دوای سات وه‌دوا ده‌که‌وت. ژیلین پێی‌گوت:

- ئه‌گه‌ر لاقوقولت هه‌مووشی تواتوا بی، دوای ده‌ربازبوونمان چاک ده‌بیته‌وه، به‌لام بیتوو شوینمان هه‌لگرن و بمانگرنه‌وه هه‌تمه‌ن

ههردوو کمان دهکوژن و نه جات بوونمان مه حاله. کهوايه دهبی ژانی
برینداربوونی لاقوقولمان تامل بکهین و هه ر ئهمه مان باشتیه.

کاستیلین بیئوهی زمانی بگه پئی ددانی به جه رگی خویدا گرت و
به دواي ژیلیندا ملی پئی گرت. ماوهیه ک دریژهیان به پئیگای خویان و
برینی خیزه لان و پژد و هه له تان دا، به لام له پپ له لای راسته وه له نا کاو
چه قولووری سهگ پهیدا بوو.

ژیلین راوهستا و چاویکی به دهو روبه ری خویدا گیرا و زور به
پاریزه وه به رهو تیره شانی کیوه که خوشی، دهستی نایه سه ر دهستی و
به خه م و دلگرانیه وه گوتی:

- ئاخ، من تووشی هه له بووم، ئیمه ده بوو به لای دهسته چه پدا
برویشته بایهین. له ولایه وه گوندیکی تر هه لکه وتووه و من له سه ر
کیوه که وه ئه و رۆژه چاوم به م گونده که وت. ئیستا دهبی بگه پینه وه و
به لای دهسته چه پدا دریژه به ریگا که مان بدهین. ئه م لایه هیچ دارو
لیزه واریکی لی نییه، خو مانی تیدا هه شار بدهین.

کاستیلین گوتی:

- تۆزی راوهسته با وچانیک بدهین، من لاقوقولم ته وای کوله وار
بووه و خوینی لی ده چۆری.

- نا برا که م گوئی مه دهیه، ئه وانه ساریژ ده بن و له بیرت ده چیته وه،
به دواي مندا وه ره و وه ک من به سه ر به رده کاندایا بده، ئاوا، وه ک
من به قه لم باز برۆ.

ژیلین به رهو دواوه پئی پیوه نا و به لای دهسته چه پدا بای دایه وه و
پووی کرده کیو و لیزه واره که.

کاستیلین له تاوی لاقی دهینالاند و لهپهستا پرته و بولای دههات و وهدوا دهکهوت. ژیلینیش بهردهوام وره‌ی وه‌به‌ر دهن‌ا و دلخو‌شیی ده‌دایه‌وه و به‌گور و تینه‌وه له پی‌شییه‌وه ده‌ر‌و‌یش‌ت.

هه‌ردووکیان گه‌یش‌تنه‌ سهر تیره‌گه‌که. ژیلین گوتی: ئه‌وه‌تا لی‌ره‌واره‌که، خو‌یه‌تی ئیتر نه‌ج‌اتمان بوو. هه‌ردووکیان خو‌یان کرد به‌ نیو لی‌ره‌واره‌که‌دا. به‌لام درودال و چالووک هه‌موو جلو به‌رگه‌که‌یانی دراندبوو و دوا‌ی برینی چالوچول و خیزه‌لان و درکه‌کان گه‌یش‌تنه‌ سهر تووله‌پ‌یی نیو دار‌ستانه‌که و ملی پ‌یان گرت.

ژیلین له‌ ناکاو گوتی: راوه‌سته! وادیاره‌ خرمه‌ی سمی ئه‌سپ له‌ولای تووله‌ ر‌یکه‌وه‌ دی.

هه‌ردووکیان راوه‌ستان، دوا‌ی ئه‌وه‌ی خرمه‌ خرمه‌که‌ ته‌واو بوو وهر‌ی که‌وتنه‌وه، به‌لام دیسان خرمه‌ی سمی ئه‌سپه‌که‌ له‌ ج‌یی خو‌یان می‌خکوتی کردن. دوا‌ی ئه‌وه‌ی تو‌زی راوه‌ستان و گو‌ییان هه‌ل‌خست دیسان خرمه‌خرمه‌که‌ ئاسه‌واری نه‌ما. ژیلین به‌ره‌و پ‌یشه‌وه‌ خوشی و له‌سهر سپیایی ر‌یگه‌که‌ ش‌تیکی دیی راوه‌ستابوو. نه‌ ئه‌سپ بوو نه‌ ش‌تیک له‌ شی‌وه‌ی مر‌وف، دوا‌ی چه‌ند چرکه‌یه‌ک ئه‌و ش‌ته‌ نام‌ویه‌ پر‌مه‌یه‌کی لی‌وه‌هات که‌ ژیلین دوا‌ی بی‌ستنی پر‌مه‌که‌ی گوتی: «ش‌تیکی سه‌یره» زور به‌ هی‌واشی فیتوویه‌کی لی‌دا و گیان‌داره‌که‌ به‌ بی‌ستنی فیتووه‌که‌ی وه‌ک تیسکه‌ی تفه‌نگ بو‌ی ده‌ر‌چوو و خو‌ی کرد به‌ نیو دارو ده‌وه‌نی لی‌ره‌واره‌که‌دا خشو‌هو‌ری سازکرد و لکو‌په‌لی ده‌وه‌نه‌کانی ده‌شکانده‌وه و تو‌قیوانه‌ غاری ده‌دا.

کاستیلین له ترسانا به جاري زهنده قى چووبوو، ئه ژنوى له رزى و دلى بوور اووه و به بى هوشى له سهر چه قى ريگاكه كهوت به زهويدا. ژيلين به پيکه نينيكي گالته ناميزانه وه گوتى:

- بو ئاوا دلت له خوت بووه، مه گين نه تبيست چون به شاخى لکوپه لى داره کانى دهشکانده وه؟ ئه و گيانداره بزنه کيوى بوو. مه گين ئه و پهندهت نه بيستوو ده لى: هه ردوولا له تفهنگى خالى ده ترسن. ئيمه له ئه و ترسايين و ئه و يش له ئيمه.

ديسان مى ريان گرته وه. خهريک بوو تاريکو پوونى به يانى به سهردا بيت و کاريوه ي به يان به رهوپيريان ده هات. ژيلين له دلى خويدا ده يگوت «نازانم ئه م ريگايه ريگاي سهره کييه يان به هه له گرتو ومانه ته بهر. بللى ئه مه هه ر ئه و ريگايه بى كه منيان پيدا هينا بو گونده كه؟ ئه گه ر ئه و ريگايه بيت نزیکه ي ده و يرستمان ماوه.» چونكه ريگاكه زور به لايه وه نامو بوو و هيچ نيشانه و رينوينيكي نه بوو تاريكى شه و يش ده ستى دابوو ده ستى ناشاره زاييه كه ي و به هيچ جوړيک بوى نه ده چوو وه سهر يه ک. له ليړه واره كه تيپه رين و ده شتيكى پان و به رينيشيان برى. کاستيلين دانىشت و گوتى:

- هه رچى ده بى با ببى، من ئيتر ناتوانم، هه نگاو يکى تر هه لئيمه وه، ئيتر هيژم نه ماوه و لاقم له کار كه وتوون و عه رز ناگرن.

ژيلين ديسان ده ستى کرد به وره وه وه به رنان و دلخوشى دانه وه ي. کاستيلين گوتى: نا ئيتر ناتوانم، هه نگاو هه لئيمه وه، ئيتر ناتوانم نا. ژيلين به توورپه يى و رق هه ستاوانه تفيکى له زهوى کرد و ده ستى کرد به جنيودان و قسه ي سووک به کاستيلين.

- که‌وايه خۆم به تهنيا دەرۆم، خوداحافيز.

کاستيلين هه‌ستا و به ناچارى که‌وته دواى. ئه‌وان نزیکه‌ى چوار کاترۆمير به‌ریدا رۆيشتن. ته‌مومژیکى چر دهشت و ليرَه‌واره‌که‌ى تهنى و به‌ حاله‌حال پيش خويان ده‌دى. ته‌نيا سۆله سۆلى کزى چه‌ند ئه‌ستيره‌يان ده‌دى به ئاسمانه‌وه بريقه‌يان ده‌هات.

له ناکاو خرمه‌ى سمى ئه‌سپيکیان بيست به‌ره‌و پرويان ده‌هات و ته‌قوکوتى ناله‌کانى ده‌هات که به‌سه‌ر ريگا ره‌قه‌ن و به‌رده‌لانه‌که‌دا ده‌رۆيشت. ژيلين له‌سه‌ر زگ راکشا و گوێى به‌ عه‌رزه‌که‌وه نا.

- ئه‌ها، وادياره ئه‌سپيک به‌ره‌و لای ئيمه‌ى دى!

هه‌ردووکیان به‌ هه‌له‌داوان له ريگا که‌ دوور که‌وته‌وه و له نيو ده‌وه‌ن و گياو گزى دارستانه‌که‌دا خويان هه‌شاردا و چاوه‌روان دانويشتن. ژيلين هيور هيور بۆلای ريگا که‌وه خوشى و روانی، ديتى تاتاريک به‌ سواری ئه‌سپ گايه‌کى وه‌پيش خۆى داوه و لینی ده‌خوړی، له‌به‌ر خۆيه‌وه پرته‌و بۆله‌ى دى و شتيک ده‌لى. کابرای تاتار به‌به‌ر ده‌مياندا هات و تپه‌پرى، ژيلين بۆلای کاستيلين ئاوړى دايه‌وه و گوټى:

- ده‌بى شوکرى خودا بکه‌ين نه‌جاتمان بوو، خه‌ته‌ر به‌ بناگويماندا تپه‌پرى، هه‌سته با برۆين. کاستيلين به‌ بيوازی هه‌ستا، به‌لام هي‌زى ئه‌ژنۆى نه‌بوو هه‌نگاو هه‌لينيته‌وه و که‌وت به‌ عه‌رزیدا.

- به‌خودا ناتوانم به‌ ريدا برۆم، ئيتير برستم لى‌براوه و تاچه‌ت و توانم نه‌ماوه.

کاستيلين چونکه‌ پياويکى قه‌له‌و و گوشتن بوو له‌به‌ر شه‌که‌تى هينده‌ى ئاره‌قه‌ کردبوو ئازای ئه‌ندامى خووسابوو. ئه‌و ته‌مومژه‌ چره‌ى

لږه واره که ی ته نښو و نه و نه ده ی تر له شی سست کړد بو و ته زان د بو و ی.
ژان و ئازاری لاقه برینداره که شی سهرباری دهردان بوو. ژیلین به
همو و هیز و قهوه تی خوی باوه شی پیدا کړد و ویستی یارمه تی بدات
و ه ل ی بستین ته سهرپی، به لام کاستیلین هاواری ل ی هه ستا:

- کورپه مردم، نه و ژانه کوشتمی!

ترس سهرتاپای ژیلینی داگرت و گوتی:

- نه و هاوار و هه ل لایه ت له چیه؟ مه گین نازانی نه و تاتاره هیشتا
لیمان دوور نه که و توتوه و له وانه یه گو یی له دنگمان بیت؟ ژیلین
هیندی کی بیر کرده و له دلی خویدا گوتی:

«نه و به راستی وزه و توانای خوی له دست داوه و به جاری هیزی
ل ی برپاوه. ناهه قی نییه. نازانم چیی ل ی بکه م؟ خو واز ل ی هینان و
به جی هیشتی ناکری و کاریکی نامرو فانه و بی ویزدانانه یه.»

ژیلین گوتی: ههسته، باشه ههسته له کولت ده که م، وادیاره هیز و
برست ل ی برپاوه و ناتوانی به پیدا بروی.

کاستیلینی له کول کړد و به هه ردو و دهستی له نگره ی گرت و
به ره و لای ریگا که وهری که و ت.

کاستیلین وهک دولا چنگی له شان و ملی ژیلین توند کړد بو و
خه ریک بو و بیخنکینی. ژیلین گوتی: تو حه زره تی مه سیح نه و نه ده
گوشار بو مله مهینه، خه ریکه بمخنکینی، دست به شانمه وه بگره.

کاستیلین زور قورس بو و ژیلین له وانه بو و پشت و چوکی بشکی،
لاقو قوله په تییه که شی هه مووی بریندار بو و بو و خوینی ل ی ده چورا و
له ژیر نه و باره قورسه شدا هینده ی تر گوشار بو لاقی ده هات و درک

و بهردیان تی هه لده چه قی. جار جار کاستیلینی له سه ر پشتی هه لده ته کاند
 بو ئه وهی کیش و قورساییه که ی که م بکاته وه. هه لگرتنی ئه و جهنده که
 قورس و ناله باره به راستی بو ژیلین دژوار بوو و لاقوقوله
 زاماره که شی ئه وه سه رباری دهردان بوو. چه ند هه نگاو دهرۆیشت و
 خوی کۆم ده کرده وه و کاستیلینی هه لده ته کاند تاکوو باشتر قه وهی
 پیی بشکی. هه رچۆنیک بوو کاستیلینی گه یانده سه ر ڕیگا که.

ژیلین له دلی خۆیدا گوتی: «له وانه یه ئه و تاتاره هاواره که ی
 کاستیلینی بیستیت و بگه ریته وه بو گیانمان.»

له ناکاو ژیلین خر مه ی سمی ئه سپنکی بیست به دوا یاندا ده هات،
 ئاوری دایه وه تاتاریکی ئه سپ سوار و تفه نگ به ده ست له ولا وه ده هات.
 تاتار ویستی ته قه یان لی بکات به لام تفه نگه که ی چرته ی په له پیتکه ی هات
 و گولله که ی دهر نه چوو. ژیلین خوی خسته نیو ده وه ن و گیا و
 گژه کانه وه و کابرای تاتار هیندی پرته وبۆ له ی لیوه هات که ژیلین
 تینه گه یشت ده لی چی، پاشان مامزه یه کی له ئه سپه که ی دا و پاشا و پاش
 کشا وه سه ر ڕیگا که و دوور که وته وه.

ژیلین گوتی: ده ی برا که م وادیاره نیوچا وانه که مان نه یه یتا وه، ئیستا
 ئه و نه گبه ته تاتاره کانی تر له ده وری خوی کۆ ده کاته وه و هه موویان
 ده که ونه شوینمان، بیتوو دوور نه که وینه وه و خۆمان دهر باز نه که یین،
 خاترجه م به ده کوو ژرین و خاشه مان ده چنن.

ئه وان نزیکه ی سی و یرستی دیکه یان ڕیگا بری. ژیلین له گه ل ئه وه ی
 بیر له کاستیلین ده کرده وه له دلی خۆیدا گوتی: «نازانم چ شه یتانیک
 هه لیفریواندم که ئاوا تو بکه مه ملۆزمی خۆم له گه ل خۆم بته ینم؟ ئه گه ر

به تهنیا بوايه م ئهم جهنده كه م لى نه بوايه ته بار ئىستا زور دور
كه وتبوومه وه و به ئاسانى خوم دهرباز ده كرد.»
كاستيلين گوتى:

- باشه هاوړئ به تهنيا برؤ، من به جئ بيلله. بو خوت ده كه يته فيداي
من؟

- نا، قهت شتى وا نابئ، من ناتوانم هاوړيئى خوم له نيوهى ريگادا
به جئ بهيلم و برؤم، باسى شتى وا هر مه كه.

ژيلين ديسان هاوړيكي له كول كرده وه و بهو شيويه و يرستى كي
ديكيه ريگا برئ. هروا به نيو دارستانه كه دا دهرؤيشتن و ليرهار
كوتايى نه ده هات. خه ريكي بو و رده ورده ته مومژه كه دهره وى و
ئه ستيړه كان سريوهيان نه دهما و كال دهبوونه وه. ژيلين ئه وهنده
شه كه ت بوو بوو له وانه بوو هه ناسه ي راوه ستئ.

له قه راغ ريگا كه توشى كانبيهك بوون، دهورى كانبيه كه يان به
وشكه چن هه لچنيبوو. ژيلين راوه ستا، كاستيلينى دانا و گوتى:

- وهره با توزئ شه كه تيمان دهرچئ و پشوو يه ك بده ين، چورپك
ئاو ده خوينه وه و په نچكى كولير ده خه ينه به ردلمان. وادياره زورمان
نه ماوه بگه ينه شوئنى مه به ست.

ژيلين تازه دانه ويبووه و ليوى گه يشتبووه ئاوه كه له پشت سه رييه وه
خرمو هوړى سمى ئه سپيكي بيست. ديسان به په له هه ستان و خويان
خسته نيو گز و گياى لاي راستى ريگا كه و له ويدا خويان ملاس دا.

دهنگى تاتاره كانيان به باشى ده بيست. تاتاره كان كه خشپه كه يان
بيست، گه رانه وه بو سهر ريگا كه. پيكه وه هينديكيان راويژ كرد و پاشان

سەگىيان بەرەللا کرد و خوشيان بە سواری ئەسپ بە دواى
سەگەكەدا غاریاندا. سەگەگە ھىندىكى مەلۇم کرد راست ھات بۆلای
ژىلین و کاستىلین و كە چاوى بە دوو پیاوى نامۆ كەوت پراوہستا
گوپچكەى قوت كردهوہ و دەستى کرد بە وەرپن.

دواى چەند سات كە سەريان ھەلپنا لە چوارلاوہ تاتار گەمارۆيان
دابوون. تاتارەكان ھەلپان كوتايە سەريان و دواى ئەوہى دەست و
لاقیان پىكەوہ بەستن سواری ئەسپىيان كەردن وەرپى كەوتن.

سىویرست رىگای برىبوو لە ناکاو عەبدولى ئەرباب و دوو كەسى
دىكەيان لە ھەمبەر خویندا دى. تاتارەكان ھىندىك سەريان پىكەوہ نا و
دواى سرتوخورتىكى كەمخايەن ئەو جووتەيان لەسەر پشتى ئەسپەكە
دابەزاند و سواری ئەسپىكى تریان كەردن و بەرەو دواوہ گەرانەوہ و
بەرەو گوندەكەى پىشوو وەرپى كەوتن.

عەبدول ئىتر نە زەرەدى دەنىشتە سەرلىتو و نە قسەى لەگەل
دەكەردن. بەرىبەيان گەيشتنە گوندەكە و ئەو جووتەيان لە گۆرەپانى
ئاواى پاكەرت، مندالەوركە لە چوارلاوہ دەورەيان دان و بە خركەبەرد
و گەلمەك و دارو قامچى پىشوازيان لى كەردن، لەگەل ئەوہشدا قسەى
سووك و جنىو وەك خىز و خۆل بە سەرياندا دەبارى.

تاتارەكان گەمارۆيان دابوون و پىرەپىاوہى پشتى گەردەكەش وەك
ئەوہى موويان لى ھەلپرووزاندبى لەولاوہ ھات. ھەموو كۆزىكەيان
بەست و دەستيان كەرد بە سرتوخورت و راویژكەردن، ژىلین تىگەيشت
كە سەبارەت بە چارەنووسى ئەوان مشتومرپانە و خەرىكن پىلانىان بۆ

داده‌پښتن. تاقمیک دهیانگوت له‌وه زیاتر نابی له‌م شاخ و کی‌وه
رپایان‌گرین و واچاکه نازادیان بکه‌ین با برّون، به‌لام پیره‌پیاو دهیگوت:
«دهبی بیانکوژن و له نیویان به‌رن.» عه‌بدول هاواری لی‌هه‌ستا و
دهیگوت:

«ناخر من خو نه‌مدوژیونه‌ته‌وه، بو هه‌رکامیان کوْلَیکم پاره داوه و
دهبی پاره‌که‌ی خوّم وه‌ده‌ست بکه‌وِیته‌وه و قازانجیک بکه‌م.»
به‌لام پیره‌پیاو دهیگوت:

«دلنیا به‌ئوانه دیناریکت پی‌ناگه‌یینن و له نه‌گه‌تی و چاره‌په‌شی
زیاتر هیچ شتیکی دیکه‌یان به‌ نیوچاوانه‌وه نییه. بو نازانی راگرتن و
نان‌پیدانی رووسی چ تاوانیکی گه‌وره‌یه؟ واچاکه هه‌ردووکیان بکوژن
و کو‌تایی به‌م گیره‌و کی‌شه‌یه بینن.»

تاتاره‌کان بلاوه‌یان کرد. ئه‌رباب چوو بو‌لای ژیلین و پیی‌گوت:
- ئه‌گه‌ر هه‌تا هه‌تووی دیکه له لایه‌ن بنه‌ماله‌کانتانه‌وه پاره‌م به
ده‌ست نه‌گا، دلنیا بن ده‌تان کووژم و له‌وه زیاتر موّله‌تتان ناده‌م. ئه‌گه‌ر
جاریکی‌تر خه‌یالی هه‌لاتن به‌ سه‌رتانداپی وه‌ک سه‌گ ده‌تان توپینم. نامه
بنووسه‌ باشه، نامه‌یه‌کیش بو ئه‌و نه‌گه‌ته‌ بنووسه‌!

کاغه‌زیان بو هه‌ردووکیان هی‌نا. هه‌ردووکیان نامه‌یان نووسی. دوا‌ی
ئه‌وه زنجیر و سنده‌یان له‌پی قایم کردن و بردیانن بو پشت مزگه‌وته‌که
و له‌وئ چالکیان هه‌لکه‌ندبوو که سی مه‌تر قوول بوو، هه‌ردووکیان
خسته‌ن نیو چاله‌که‌وه.

لهو باروودوخه تالهدا زنجير و سندم له پي رۆژ له گهل رۆژ ژيانيان ناخوشت و پرئازارتر ده بوو. زنجير و سندميان له لاقيان نه ده كرده وه و تاريكايي نيو چاله كه و ژاني لاقوقوليان ئاراو قاراي لي هه لگرتبوون. له جياتي نان و خواردن وهك سهگ له تيك سهوله يان بو فری ددان. له گۆزهيه كيشدا ئاويان بو راده هيلانه خواري. بۆگه نى پيسى نيو چاله كه و ته ربووني ژيريان هه وای نيو چاله كه ی قورس كردبوو و خهريك بوو هه ناسه يان راوه ستی. كاستيلين لهو باروودوخه ناله بارهدا به جاري نه خووش و كه له لا كه وتبوو. جهسته و لاقوقولى ماسييون، جهسته ی شه كهت و برينداري ژاني ده كرد و ئوقره ی لي هه لگيرابوو. له حه يبهت ئازاري له شي خه و نه ده چپوه چاوی.

به لام ژيلين مات و بيدهنگ داده نيشت و هه ستی ده كرد تووشی باروودوخیکي زور ناله بار و پر مه ترسیي بوون و نه يده زانی چۆن و به چ فيل و ته له كه يهك خوی دهرباز بکات.

ده ستی كرد به هه لکه ندنی چاله كه و نه يده زانی گله زيادييه كه بريژيته كوی، بۆيه ئه رباب پي زانی و هه ره شه ی لي كرد كه جاريكي تر كاری وابكات ده يكوژی.

رۆژيك كه له نيو چاله كه دا هه لتووته كابوو و بيري له ژيان و ئازادی ده كرده وه و هه ناسه ی ساردی هه لده كيشتا، له پر دیتی كوليره يهك كهوت به سه ر ئه ژنويدا و دواي ئه ویش هينديكي گيلاس كهوته خواري. كه سه ري هه لبري چاوی به دينا كهوت. دواي ئه وه ی

چاوی له ژیلین کرد پیکه نینیکی شیرین و مندا لانه له لیوی هه لفری و به هه لاتن له لیواری چاله که دور که و ته وه.

ژیلین له دلی خویدا بیرى کرده وه: «بلی دینا یارمه تیم بدات؟» به نیتوخ دهستی کرد به هه لکه ندنی ته رکى چاله که و به قور په یکه رى مروفت و ئه سپ و سه گ و... دروست کرد: له دلی خویدا بیرى کرده وه: «ئه گهر ئه مجاره دینا بیته وه ئه م په که رانه ی پیده ده م.»

به لام سبه یینی ئه و روژه دینا نه هات، ژیلین خر مه ی سمى ئه سپه کانی بیست که دیار بوو تاتاره کان بو به جیهینانی نویت و تاعه ت به ره و مزگه وت ده رویشتن، به ده م ریگاوه و له سه ر ئه سپه کان سه رگه رمى باس و مشتومر بوون سه باره ت به رو سه کان. له نیویاندا دهنگى کابرا پیره ی ناسییه وه. به لام به جوانی له قسه کانیان حالى نه ده بوو، ته نیا ئه وهنده ی بو ده رکه وت که رو سه کان هه تا نزیک گونده که ی ئه وان هاتوون و تاتاره کان به جارى ترسیان لی نیشتوو و خه مى ئه وه یانه رو سه کان ده ست به سه ر گونده که یاندا بگرن، بویه له بیرى ئه وه دابوون که چو ن له گه ل ئه و دیلانه هه لسو وکه وت بکه ن.

دواى باس و مشتومر که بلا وه یان کرد و هه ریه که ی به لایه کدا رویشتن. دواى تاویک له پر ژیلین هه ستى کرد ترپه ی پییه ک دیت که سه رى به رز کرده وه دیتی دینا له سه ر لیواری چاله که هه لترووشکاوه و سه رى خستوته به ینى هه ردوو چوکییه وه و به چاوانی پر له په ژاره وه لیى ده روانی، ملوانکه که ی ملی به جوانی بریقه ی ده هات و له سه ر سنگى له ره ی ده هات و چاوه ره شه کانی وه کوو ئه ستیره ده ره وشانه وه.

دینا دوو کولیزه چه وره‌ی له باخه‌لی دهره‌ینا و بو ژیلینی خسته خوارئ، ژیلین کولیزه‌کانی هه‌لگرتوه و گوتی:

- بوچی ماوه‌یه‌ک بوو دیار نه‌بووی؟ چاو لیکه‌ئه‌و بووکه‌لانه‌م بو درووست کردووی. هانی بیگره، ئه‌وانه‌م بو تو درووست کردووه. دهستی کرد به هه‌لدانی بووکه‌له‌کان به‌لام دینا گرینگی پی‌نه‌ده‌دان و ده‌تگوت هه‌ر نایانبینی.

دینا گوتی: نامه‌وی! دوا‌ی هیندی بیده‌نگی دانیش‌ت و له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی به‌دهستی ئاماژه‌ی به‌ملی خو‌ی ده‌کرد ژیلینی تینی‌گه‌یاند و گوتی:

- ئیقان ده‌یان‌ه‌وی تو بکووژن.

- کی ده‌یه‌ه‌وی من بکووژی؟

- باوکم. ریش‌سپییه‌کانی ئاوا‌ی داوا‌یان لیکردووه که بتکووژی. من زو‌رم خه‌می تو‌یه و نازانم چبکه‌م؟

ژیلین گوتی: ئه‌گه‌ر راست ده‌که‌ی و خه‌می منته، کاریکم بو بکه، ئه‌گه‌ر ده‌توانی داریکی دریزم بو بینه.

کچه له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی سه‌ری هه‌لده‌ته‌کاند گوتی: شتی‌وا هه‌ر نابی.

ژیلین دهستی جو‌ریک به‌رز کردبووه ده‌تگوت دو‌عای بو ده‌کات و لی‌ی ده‌پاریته‌وه.

- دینا‌گیان، تکات لیده‌که‌م، دینا خو‌شه‌ویسته‌که‌م، داریکی دریزم بو بینه، دینا‌گیان.

دینا له وه‌لامدا گوتی: ئاخ‌ر شتی‌وا هه‌ر نابی. هه‌موو خه‌لکی گونده‌که له مالین و ده‌مبین. ئه‌وه‌ی گوت و پی‌پو‌ه‌نا و هه‌لات.

شهوئی ژیلین له نیو چاله که دا دانیشتبوو و بیرى ده کرده وه: «بلیی چیمان به سهر بی؟» له په ستا چاوی له ژوورسهرى ده کرد. ئه ستيړه به ئاسمانه وه ددرهوشانه وه و مانگ هيشتا هه لنه هاتبوو. مه لا بانگى خه وتنانى دا و جاريكى تر بيدهنگى بالى به سهر گونده که دا کيشايه وه. ژیلين ديسان خه يال هه ليگرته وه و له گه ل بيرکردنه وه وه نه وزى دها. له دلى خو شيدا ده يگوت: «هه ی کچوله ی ترسه نوک.»

له و بير و خه يالانه دا بوو که له پر له ژوورسهریه وه گل و خول داوهرى و ديتى که سهرى داريكى دريژ خه ريکه به ديواره ی چاله که دا ديتته خواري و به هيواشى گه يشته ته رکی چاله که. ژیلين له خوشيانا خه ريک بوو شاگه شکه بی و به په له ده ستي برده پيشی و داره که ی گرت. که ده ستي پيدا هينا وه بيرى هاته وه که پيشتر ئه و داره ی له سهرباني مالى ئه ربا به که ی ديتوو. سهرى هه لينا، ئه ستيړه کان به سهر سينگى ئاسمانه وه ددرهوشانه وه و چاوهرپکتيان له گه ل زه وى ده کرد. له سهر ليواري چاله که وه چاوانى رهش و گه شى دينا، ئه و کچوله دلنه رم و به وه فايه، وه کوو چاوانى پشيله کسکه يان ده هات. کچه له گه ل ئه وه ی به ته وایى خو ی دانه واندبوو و سهرى بردبوو نيو چاله که وه پرومه تى به ديواره ی چاله که وه نابوو به سرته ده يگوت:

- ئيفان، ئيفان! - ده ستيكى به پرومه تى خو يه وه نابوو و له په ستا به سرته دووپاتى ده کرده وه: ئيفان، هيواش، له سهره خو به.

ژیلين گوتی: چييه، چبووه؟

- هه موو له ئاوايى دوور که وتنه وه و پويشتن، ته نيا دوو کهس له نيو دى ماوين.

لاواندیییه وه به رهو کیوه که وه پیکهوت. دیناش داره که ی هه لگرت و به هیواشی بردی له جیی خوی داینایه وه. ژیلین که گه یشته سه رکیوه که به به ردیک دهستی کرد به شکاندنی قوفل و زنجیره که ی لاقی، به لام قوفله که هیته قایم بوو بوی نه دهشکا، هر له و کاته دا له ناکاو خشپه ی پییه کی بیست، به په له خوی کو کرده وه و له په نا دهو نیکی خوی حه شارد، که گوئی هه لخت و هه ناسه ی له سینگیدا کو کرده وه بوی دهر که هوت که سیک له داوینی کیوه که وه به هه له داوان به ره ولای ئه و دیت. له دلی خویدا بیرری کرده وه «حه تمه ن ده بی دینا بیت.» دینا به هه ناسه برکی گه یشته لای ژیلین و داوای لیکرد به رده که بدات به ئه و. گوتی:

- دا بیده به من، ئیستا دهیشکینم.

له سه ر چوک دانیش و زنجیر و قوفله که ی توزی ئه مباره و بار کرد. دهسته کز و بی هیزه کانی ئه و توانایییه یان نه بوو که ئه و قوفله قایمه بشکینن. دوا ی هیندیک هه ول دان به رده که ی فریدا لایه ک و دهستی کرد به گریان، چونکه ههستی به بی هیزی ده کرد و نهیده توانی ئه و کاره جیبه جی بکات. ژیلین دیسان دهستی دا به ردیک و بریکی دیکه ی پیوه خه ریک بوو، دیناش هه روا چوکی دادابوو و دهستی به شانی ژیلینه وه گرتبوو. ژیلین چاویکی له لای چه پی کیوه که کرد و تیشکیکی مه یله و سوور که له پشت کیوه که وه دههاته ده ری سهرنجی راکیشا. ئه و تیشکه تریفه ی سوورباوی مانگ بوو که خه ریک بوو له تیره شانی کیوه که وه دههاته ده ری و دهویست ئه و دهشت و چیا و چوله تریفه باران بکات. ژیلین له دلی خویدا بیرری کرده وه «چاکه هه تا

مانگه شه و ولاتی پرووناک کردوته وه ده بی هه ول بدهم و خوم بگه یه نمه لیژه واره که.» چونکه له شکاندنی قوفل و زنجیره که هیوا بر او بوو، به ناچاری بهرده که ی فریډا لایه ک و به خوی گوت «چاره یه کی ترم نییه ده بی هه روا بهم قوفل و زنجیره وه ریگا ببرم و هه ول بدهم خوم رزگار بکه م.

گوتی: دینا گیان، خوشه ویسته که م، خودا حافیز. من هه تا ئه وکاته ی ماوم چاکه ی قوم له بیر ناچیتته وه و هه میشه له دلمدای.

دینا دهستی به قو لی ژیلینه وه گرتبو و ده ویست دانیایی که ژیلین ئه و نان و کولیرانه ی له گه ل خوی بردوو که بوی هینابوو، خیرا خیرا خه ریکبوو کولیره کانی ده خسته باخه لی ژیلینه وه. ژیلین نان و کولیره کانی له باخه لیدا دابین کرد و گوتی:

- زور زورت سپاس ده که م کچوله جوان و میهره بانه که م. من لیژه نه بم ئیتر هیچ که س نییه بوو که له ت بو دروست بکات. ژیلین به دلسوزی و میهره بانیه کی باو کانه وه دهستی به سه رو قژیدا ده هینا. دینا دهستی کرد به گریان و هه ردوو دهستی به بهر چاوییه وه گرت و وه ک کاژیله یه کی په یت و چاپک به کیوه که دا داگه را و هه لاته وه بو مالی. کاتی که سه ره و خوار هه لده هات و قه له م بازی ده دا خرینگه و خره ی خه ناوک و قه ره پووله کانی ملی له دووره وه ده بیسترا.

ژیلین خاچی خوی کیشا و بو ئه وه ی هیچ که س گوئی له ته قو کوته که ی نه بی به دهستی زنجیر و قوفله که ی لاقی گرت و به کومه کووم و لاره وه لاره وه وه پیکه وت. له گه ل ئه وه ی ده رویش ت و بهرده وام هه لده نگووت و لاتراسکه ی ده به ست، چاویکیشی هه ر له

ئاسۆ بوو که بۆی دەرکه‌وێ مانگ له کام لاوه هه‌لدی. ئه‌و شاره‌زای رینگاکه‌ بوو. ده‌بوو نزیکه‌ی هه‌شت و یه‌رست به‌و قوفل و زنجیره‌وه رینگا بپری. ته‌نیا خه‌م و گرفتیشی ئه‌وه‌بوو که هه‌تا مانگ هه‌لنه‌هاتوه‌ و ولاتی پووناک نه‌کردۆته‌وه‌ خۆی بگه‌یه‌نیته‌ لیڤه‌واره‌که‌. ئه‌و له‌ کێوه‌که‌ داگه‌را و له‌ چۆمه‌که‌ په‌پیه‌وه‌ که‌ تریفه‌ی زیوینی مانگ له‌ ئاسۆوه‌ هاته‌ دهر و ورده‌ شه‌پۆلی چۆمه‌ زوولاله‌که‌ که‌وتنه‌ برینجه‌ کردن. به‌بی ڤاوه‌ستان سه‌رنجی ده‌وروپشتی خۆی دها و هه‌ولێ دها رینگای لی‌نه‌شیوێ. له‌ لایه‌کی‌تری‌شه‌وه‌ مانگ جارله‌گه‌ل جار زیاتری ده‌روده‌شته‌که‌ پووناک ده‌کرده‌وه‌ و زه‌ویی تریفه‌باران ده‌کرد، به‌رز و به‌رزتر ده‌بۆوه‌ و سپی هه‌لده‌گه‌را. ژیلین هه‌ولێ دها خۆی بگه‌یه‌نیته‌ لانساری کێوه‌که‌ و به‌ نیو دار و ده‌وه‌نی لاپالێ کێوه‌که‌دا بپروات و تارمایی و تاپۆکه‌ی نه‌بیندری. هه‌ولێ دها هه‌رچی زووتر خۆی بگه‌یه‌نیته‌ نساره‌که‌ به‌لام مانگ له‌ ئه‌و گورج و گۆلتر بوو ده‌یویست زۆر به‌په‌له‌ و خیرا خۆی بگه‌یه‌نیته‌ تاقی ئاسمان و دنیا تریفه‌باران بکات. هه‌روا هه‌نگاوی دها و که‌وتبووه‌ هه‌ناسه‌پرکی. که‌ سه‌ری هه‌لبیری و چاوی له‌ ئاسۆ کرد دیتی مانگ به‌ ته‌واوی هاتۆته‌ سه‌ر و ولاتی وه‌کوو پوژ پووناک کردۆته‌وه‌. زۆری نه‌مابوو بگاته‌ نیو دارو ده‌وه‌نه‌کان. گه‌لا و لکو پۆپی داره‌کان به‌ جوانی ده‌بیندران و گه‌لا ته‌ر و ته‌رچکه‌کانیان له‌به‌ر تریفه‌ی مانگه‌شه‌و ده‌بریسکانه‌وه‌. بێده‌نگی و پووناکی شاخ و ده‌شت و لیڤه‌واره‌که‌ی داگرتبوو. ده‌تگوت ده‌شت و چیا و دۆل خه‌وی مه‌رگ دایگرتوو. ته‌نیا ده‌نگیک که‌ ئه‌و بێده‌نگیه‌ کړ و سامناکه‌ی ده‌شکاند خورپه‌ی چۆمه‌که‌ بوو که‌ له‌ چه‌ند جیگای خورپین

ئاو و بهردى ئاوهسوو سهريان ليک دهساوى. بهختهوهرانه بهبى
 ئهوهى به چاو بکريت و لووتى به لووتى که سينکا بتهقى خوى گه يانده
 نيو ليره وار که و بو پشودان و هسانه وه سووچيکى تاريکى
 هه لبارد و شه کهت و ماندوو دانىشت و ماوهيه که خوى له گه زدا.
 دواى ئه وهى توژى پشوى هاته وه بهر و هه سايه وه کوليره يه کى له
 باخه لى دهره ئىنا و خواردى پاشان هه ستا بهرديکى ديه وه و ديسان
 ده ستى کرده وه به کوتانى زنجير و قوفله که و ئه ختوچارى ده کرد بو
 نه ده شکا. ده ستوپلى هه موو بلوقى دا و بريندار بوو به لام قوفله که ي بو
 نه شکا. بويه به ناچارى هه ستا و به سه ر پيگای نيوان داره کاندا مى
 پيگای گرت. نزیکه ي ويريستىکى پيگا برىبوو که هه ستى کرد به جارى
 هيز و تواناى لى بر او و لاقوقولى هه مووى کوله وار بووه. چه ند
 هه نگاوى دیکه ي هه لينا يه وه و راوه ستا. له دلى خويدا گوتى «جگه له
 پيگا برين هيج کارىکى دیکه م له ده ست نايه. ئه وه نده ي هيز و توانام
 هه يه ده بى هه ول بده م و دريژه به پيگا که بده م. ئه گه ر دانىشم له شم
 سارد ده بيته وه و ئيتر ناتوانم له جى خوم ببزووم.» ئه وشه وه هه تا
 بهرى به يانى پيگای برى و ته واوى وزه و تواناى خوى خسته کار. که
 روژ بووه له سووچيکى چرى دارستانه که دا خه وت و به ته واوى
 شه که تى له له شى دهرچوو. ئه و روژه هه تا ئىواره له و شوينه مايه وه و
 که شه و به سه ردا هات ديسان پيگای گرته وه بهر. ئه و شه وه ش هه تا
 ئه و کاته ي مانگ له ئاسو هه لات پيگای برى و له هيج کوئ وچانى نه دا.
 به لام له نا کاو هه ستى کرد دوو پياوى تاتار ده نگیان ديت و به سوارى
 ئه سپ به پيگای نيو دارستانه که دا دين و خه ريکن لى نزیک ده بنه وه.

بۆيە وەك تېسكەي تىفەنگ خۆي لە رېگاگە كەلا كرد و لە پشت دەوھەنيك خۆي حەشاردا.

تريفەي پووناكي بەخشي مانگ ولاتي داگرتبوو. شەونم و خوناوھي پووني سەرپەلك و گەلای دار و گيا لە نزیکەوھ دەبيندرا. بەلام ژيلين هيشتا نەيتوانيبوو خۆي بگەيەنيته ئەوپەري دارستانەكە، لە دلي خويدا گوتي: «واچاكە هينديكي تر گوشار بو خوم بينم، لانيكەم سي هەنگاويكي تر بنيم و لە نيو ئەم ليرەوارەدا شوينيك بو وچانگرتن و حەسانەوھ پەيدا بكەم.» دواي ئەوھي سي هەنگاويكي تري نا بوي دەرکەوت گەيشتوتە کوتايي دارستانەكە و دەشت و كيئوھكاني لئوھديار كەوت. هەتا کوتايي ليرەوارەكە چووھ پيشي و ئيتتر تريفەي زيويني مانگ دەشتەكەي وەك رۆژ پووناك كردبووھ. بيابانكي پان و بەرين و قەلایەكي لە هەمبەر خويدا بەدي كرد. لەلای دەستە چەپی داويني كيئوھكەشەوھ ئاوريك بليسەي دەكيشا و دووكەلەكەي سپي دەچووھ و چەند كەس وەك تاپو و تارماي لە دەوري كوزيلكەيان بەستبوو.

ژيلين بە وردی سەرنجی دا و بریقەي تىفەنگي سەربازی قازاخەكاني ناسيبەوھ. شادی و نەشەيەكي لەرادەبەدەر سەرتاپاي داگرت و هەموو وزە و تواناي خوي خستەكار و بەرەو كيئوھكە وەرئ كەوت. لە دلي خويدا بيري دەكردەوھ و دەپارايەوھ: «خودايەگيان يارمەتيم بدە و كاريك بكە لەم بيابانە كاكی بەكاکي و چۆلۆھۆلەدا سواريكی تاتاری چاوی پينمەكەوي، ئەگەرچی لە سەربازەكاني خومان نزیک بوومەتەوھ بەلام بەم حالە شپرمەوھ...»

هەر له وکاته دا که نو قمی فکر و خه یال بوو له ناکاو دیتی له سه ر
 گردیکی دهسته چه پی دهشته که به مه و دای دووسه د مه تر سی تاتار
 راوه ستاون. تاتاره کان هه رکه چاویان به ژیلین کهوت به پرتاو
 به ره ولای ئه و سووران و له گه ل ئه وه ی قامچییه کانیا ن هه لده سووران
 و له که فه لی ئه سپه کانیا ن راده کیشا، به غار و ته قله کوت به ره ولای
 ژیلین هاتن.

ژیلین به دیتنی ئه وان دلی داکه وت و له گه ل ئه وه ی دهستی
 راده ته کاند ئه وه نده ی هیزی تیدابوو و دهنگی ده رده هات هاواری کرد:
 - هاوړییان! یارمه تیم بدهن! هاوړییان!

دوای ئه وه ی سه ربازه کان دهنگی ژیلینیا ن بیست. ئه سپه کانیا ن تاودا
 و به ته قله کوت به ره ولای تاتاره کان هاتن. ژیلین ئه گه رچی له
 تاتاره کان نزیکتر بوو و له قازاخه کان دوورتر به لام هه موو هیز و
 توانای خو ی خسته کار و به دهستی قوفل و زنجیره کانی لاقی گرت و
 به کومه کوم به ره ولای قازاخه کان هه لات. ئه گه رچی هوش و ئیختیاری
 له لانه مابوو و کهوتبووه دلله کوتی و هه ناسه برکی، هاواری ده کرد و له
 مه سیح ده پارایه وه:

- هاوړییان! هاوړییان! هاوړییان!

قازاخه کان نزیکه ی پازده کهس بوون. بۆیه ترسیان خسته دلی
 تاتاره کانه وه و ناچاریا ن کردن له جی خویان نه بزوون و له وه زیاتر
 نه یانویرا بیته پیشی. ژیلین به هه لده داوان پویششت بۆلای قازاخه کان و
 خو ی پی گه یاندن.

قازاخەكان دەورەياندا و لىيان دەپرسى كىيە و چكارەيە و لەكۆيۈە
دى؟

بەلام ئىلىن ئىتر دلى لەخۇ بووبۇو و لە خۇشيانا ھۇن ھۇن
دەگريا و دەگوت:

- ھاوپىيان! ھاوپىيان!

سەربازانى پىادە كە بەدوای سوارەكاندا ھاتبۇون خۇيان گەياندە
لاى ئىلىن و ھەركام بىركيان نان و ئاش و قۇدكا پىدا. بالتە و
قاپووتيان لەبەر كىرد و چەند كەسيان دەستيان كىرد بە شكەندى قوفل و
زنجىرى لاقى.

ئەفسەرە پروسەكان ئىلىنيان ناسىيەو و بەرەو قەلا كە بەرپىيان
كىرد. سەربازەكانىش بە دىتنى ئەو شادى و نەشە دايگرتن و دۆست و
ھاوقەتارەكانى لە دەورى كۆ بوونەو.

ئىلىن ئەو دىتبۇوى و بەسەرى ھاتبۇو تاملى كىردبۇو ھەمووى
لە نووكەو بۇ گىرپانەو:

بەلى ئەمەش بەسەرهاتى چوونەو ھەم بۇ ماللى و دىتنى دايكەم و
ژن ھىتانم! نا وادىارە چارەنۇوسى من ئەو نەبوو.

ئىلىن لە قەفقاز مايەو و دىرژەى بە خزمەتدا. بەلام كاستىلىنيان
دوای مانگىك بە پىدانى پىنج ھەزار مەنات لە تاتارەكان وەرگرتەو كە
بەحال پۇخى لەبەردا مابوو.

ژوئەنى

فەرھەنگۆک

ئاخیز: سەرھەلدان، پاسان، ھەستان

ئاریشە: کیشە، گرفت

ئیزنگ: سووتەمەنی، کۆلکەدار بۆ سووتاندن

ئەوق: نوقم، غەرق

باویلکە: پەپوولەپایزە، پشیلۆکە، پشیلەپایزە

بوودپ: قوولک و کەندری قوول کە پووناکایی لینی نادا

بۆسە: رەبەت، کەمین

بیچم: شیو، ئەدگار، پوالت

بە پپی فیلان: بریتی لە زۆر و زەوەندە

بەرەفانی: بەرگری، دیفاع

پاپەزین: پارییەکە بە وەرەق دەکری. پەرپن

پلوورە: کەندووی میشەنگوین

پیمل بوون: رازی بوون لە پووی ناچارییەو

پەترۆ: قەتماخە، قوماخە. خوینی وشکەلاتووی سەر برین

پەرچۆ: مۆجیزە (معجزه)

پەنیجە: پەیزە، نیردیوان، پاینجە

تامل کردن: تاقەت ھێنان، بەرگە گرتن

تیفتیفە: بریتی لە تاشین و زۆر چاک لووس کردنی ریش

تیماج: قایشی نەرم و لووس بۆ بالته و قەنەفە و کلای

تەنەوێ کردن: پەرە گرتن، تەننەوێ بە تاییبەت بۆ نەخۆشی

جامەلووسکی: رپایی، مەرای، ماستاوچییت، تەشی رپیی

جینگتوکه: شهرانی و به پرته و بولّه، کهم تاقهت و توورپه و ئالّه تی

چپر: چروپر، لیره واری زور چر

چنوک: چکوس، پژد، سه قیل، ره زیل، جه بوون

خوماک: غهریزی، به شیوهی خوماک، به شیوهی غهریزی

دولکه: سه تلی چکوله ی ئاو، تونگه

دیلمانج: وهرگیر

راچیت: نوسخه ی دوکتور که دهوا و دهرمانی تیدا دهنوسی

سندم: کوت و زنجیری پیی دیل و زیندانی

شوو لی هه لکیشان: بریتی له بی حه یایی و سه ره پوی له راده

به دهر

شهرزه: بریندار و کوتراو، کوله وار

شه لغه: پووره، تیکه هالانی ههنگ به چله دار و گیایه که وه

فحیل: له تاوان شورانه وه، بی بهری بوون له تاوان (تبرئه)

قورساخ: ویقار، سهنگینی

کسکه: بریقه ی چاوی پشیل و ریوی و.. له شه ودا

کلکه سووتی: بریتی له ماستاوچییه تی، ته شی ریسی، مه رای

کندیله: که نه ف، گیایه که بو بهن و جل و بهرگ ده بی

کوتوپچر: قسه کردن به شله ژاوی و زمان تیکه له هاتنه وه

کوزلیکه بهستن: کو بوونه وه له دهوری یهک، سه ر پیکه وه نانی

چه ند کهس

کهم جیکه لدانه: بریتی له کهم تاقهت و ئالّه تی

گت گرتن: توزه راههستان له قسه کردندا (مکث)

گولدوزام: شلى و پهلەي سەر پيىست كە زياتر بە كەسانى سىپى و
 كالوكرچەو دەبيندرى
 گوئقولاخ: زيت و وريا و لەسەر هەست
 گەرەلاويژ: بە نۆره گۆرانى گوتن لە كۆرپىكدا
 لاتراسكە بەستن: سەرەنگرى بوون
 ماريجه: چارەسەر، (معالجه)
 مامزە: قيتكەيەكى تيزە بە پشتى جزمە و پۆستالەو سوار بو
 ليخوپىنى يەكسەم لە بەر زگ و لاتەرافى دەكوتى
 نقشك: سەرتويى شير، خامە
 ودم: ئىجازە، مۆلەت
 هەلمەقووت: قووتدان بە گورجى و خىرايى
 هەلەسوون: شين بوونەو، سەرەلەدانەو
 هەلەنگووتن: سەرسمدان، هەلكەوتن
 هەمار: عەمبار، ئەمبار
 يەكهاوى: يەكپەرەوال (يكنواخت)

بەرھەمی بۆلۈكراوھى وەرگىپ:

- ۱- تاپۇى وەرزيكى سەوز، شيعر، ۱۹۹۷
- ۲- شەوژانى ئەستىرەيەك، شيعر، ۲۰۰۰
- ۳- مەرگەخەون، شيعر، ۲۰۰۳
- ۴- ديسان لەو شەقامانەو، كۆچىرۈكى بىژەن نەجدى،
وەرگىپدراو، ۲۰۰۵
- ۵- تەپلى ئاور، كۆچىرۈكى بيانى، وەرگىپدراو، ۲۰۰۵
- ۶- جىگەى بەتالى سلوچ، پۇمان، مەحمود دەولەتئابادى،
وەرگىپدراو، ۲۰۰۶
- ۷- خۆر و لاو، كۆشيعرى مندالان، ۲۰۰۷
- ۸- برايانى كارامازوف، پۇمانى داستايۇفسكى، وەرگىپان ۲۰۰۷
- ۹- يەكگرتن، چىرۈكى مندالان، قودسى قازى نور، وەرگىپدراو،
۲۰۰۷
- ۱۰- خولياى نووسين، پەزا بەراھەنى، كۆمەلەوتار، وەرگىپدراو،
۲۰۰۸
- ۱۱- فەرھەنگى پىژگە (ئەو وشانەى لە ھەمبانەبۆرىنەدا نين)، ۲۰۰۹
- ۱۲- كەلەشىرى وركن، گىپرانەوھى چىرۈكىكى فۆلكلور، ۲۰۱۰
- ۱۳- تازىەبارانى بەيەل، پۇمان، غولامحوسىن ساعىدى،
وەرگىپدراو، ۲۰۱۰
- ۱۴- ئاناكارنينا، پۇمان، ليون تۇلستوى، وەرگىپدراو، ۲۰۱۰

ئەم بەرھەمانەش ئامادەى چاپن:

۱- نارنجى فرىن، كۆچىرۆك

۲- دار و پەپوولە و پووبار، چىرۆكى مندالان، فەرىدە شەبانفەپ،
وەرگىپدراو

۳- سترانى شەپۆلەكان، شىعرى ھاوچەرخى فارسى، وەرگىپدراو

۴- رىگايەك بەرەو ھەتاو، كۆچىرۆك، وەرگىپدراو

۵- ئەرباب و نۆكەر، پۆمان، تۆلىستۆى، وەرگىپدراو

۶- باوہ سىرگى، پۆمان، تۆلىستۆى، وەرگىپدراو

- دىلى قەققاز، پۆمان، تۆلىستۆى، وەرگىپدراو

- مەرگى ئىقان ئىلىچ، پۆمان، تۆلىستۆى، وەرگىپدراو

- ئاپۆرەى خەو، كۆمەلە شىعر

- زايەلەى شاخ و قىژەى گولەباخ، كۆمەلە شىعر

- ھاوار و ژىلەمۆ، كۆمەلە شىعر

سەرچاۋە: اسىر قققاز، لىو تولىستۆى، تىرجمەى سادىق سىرابى، چاپ

اول، زمستان ۵ تهران انتشارات فرخى

